

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KYNOLOGIE PŘI ZÁCHRANNÝCH PRACÍCH

Autor práce: Leona Jiranová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Leona Jiranová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Kynologie při záchranných pracích

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Cynology at Rescue Works

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

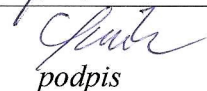
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): květen 2025

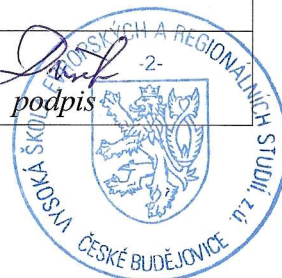
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce bude charakterizovat využití kynologie v záchranných pracích se zaměřením na výchovu a výcvik psů a jejich praktické nasazení při hledání pohřešovaných osob. Vedlejším cílem bakalářské práce bude zjistit, jaké jsou nejčastější problémy, se kterými se kynologové setkávají při výcviku a při hledání pohřešovaných osob.

Student: Leona Jiranová	26.5.2025 datum	Jiranová podpis
Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.	28.5.2025 datum	SK podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	28.5.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	26.5.2025 datum	 podpis
Rector: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	2.6.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Štěpánovi Kavanovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

JIRANOVÁ, L. *Kynologie při záchranných pracích: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 64 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: záchranářská kynologie, psovod, záchranářský pes, výcvik, záchranné práce

Bakalářská práce se zabývá především problematikou záchranářské kynologie a následně nejčastějšími problémy při výcviku a vyhledávání pohřešovaných osob. V teoretické části se pojednává o historii a vývoji záchranářské kynologie, výběru, výchově a výcviku záchranářských psů a také o roli kynologie v integrovaném záchranném systému. Dále se zabývá problémy, se kterými se kynologové setkávají při vyhledávání pohřešovaných osob, a praktickým nasazením záchranářských psů. Praktická část je realizována formou kvantitativního výzkumu pomocí dotazníkového šetření určeného psovodům působícím v oblasti služební a záchranářské kynologie. Zaměřuje se na jejich zkušenosti a názory na danou problematiku. Získané zkušenosti respondentů jsou následně analyzovány a interpretovány.

ABSTRACT

JIRANOVÁ, L. *Cynology at Rescue Works: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 64 pp. Supervisor: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: search and rescue cynology, dog handler, search and rescue dog, training, rescue operations

The bachelor thesis focuses primarily on search and rescue cynology and the most common problems encountered during the training and searching for missing persons. The theoretical part deals with the history and development of search and rescue cynology, as well as the selection, upbringing, and training of search and rescue dogs, and the role of cynology within the integrated rescue system. It also addresses the problems that cynologists encounter during the search for missing persons and the practical deployment of search and rescue dogs. The practical part is carried out using a quantitative research method in the form of a questionnaire survey intended for handlers working in the field of service and search and rescue cynology. It focuses on their experiences and opinions regarding the given issue. The collected data are subsequently analysed and interpreted.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Historie a vývoj záchranné kynologie	12
2.1 Počátky využití psů při záchranných pracích.....	12
2.2 Vývoj záchranné kynologie v České republice	13
3 Výběr, výchova a výcvik záchranných psů	15
3.1 Výběr záchranného psa.....	15
3.2 Výchova a socializace psa.....	17
3.3 Základní principy výcviku psa	18
4 Kynologie v integrovaném záchranném systému	21
4.1 Kynologie u Policie České republiky.....	22
4.2 Kynologie u Hasičského záchranného sboru České republiky	22
4.3 Dobrovolné záchranné kynologické organizace.....	23
5 Problémy kynologů při hledání pohřešovaných osob	25
6 Praktické nasazení záchranných psů	26
6.1 Nasazení záchranných psů při vyhledávání pohřešovaných osob	26
6.2 Případové studie	26
6.2.1 Zhodnocení vybraných případů nasazení záchranných psů	31
7 Výzkumné šetření.....	32
7.1 Metoda výzkumného šetření	32
7.2 Vyhodnocení dotazníku	34
8 Diskuze.....	51
Závěr	54
Seznam použitých zdrojů	56
Seznam tabulek a grafů	60
Seznam příloh.....	61

Úvod

Záchranářská kynologie představuje specifickou oblast kynologie zaměřenou na výcvik a využití psů při pátracích a záchranných pracích. Záchranářští psi jsou využíváni především k vyhledávání pohřešovaných osob v lesních porostech, horském terénu, sutinách po mimořádných událostech nebo v dalších obtížně přístupných lokalitách. Díky svým přirozeným schopnostem, zejména mimořádně vyvinutému čichu, dokážou pracovat i v podmínkách, kde jsou možnosti technických prostředků omezené nebo zcela nedostatečné. Jejich práce tak často představuje důležitý faktor ovlivňující úspěšnost pátracích a záchranných akcí a v mnoha případech může rozhodovat o záchraně lidského života.

Aktuálnost zvoleného tématu souvisí především s narůstajícím počtem pátracích akcí po pohřešovaných osobách a s rostoucím významem záchranářských složek při řešení mimořádných událostí. V posledních letech lze zaznamenat řadu případů, kdy byli záchranářští psi nasazeni při pátrání po ztracených osobách v lesním nebo horském prostředí, ale také při rozsáhlých katastrofách doma i v zahraničí. Současně dochází k rozvoji moderních technologií, jako jsou drony, termovizní systémy, GPS zařízení nebo speciální vyhledávací technika. Přesto však zůstává práce záchranářských psů v mnoha situacích nenahraditelná. Schopnost psa zachytit lidský pach a rychle prohledat rozsáhlé území představuje výhodu, kterou zatím nelze plně nahradit žádným technickým prostředkem. Právě z tohoto důvodu je problematika záchranářské kynologie stále aktuální a zaslouží si odbornou pozornost.

Dalším důvodem aktuálnosti tématu je skutečnost, že většina záchranářských psovodů vykonává svou činnost dobrovolně a věnuje značné množství času výcviku i zdokonalování svých dovedností. Výcvik záchranářského psa je dlouhodobý a náročný proces, který vyžaduje nejen vhodného psa, ale také dostatek zkušeností, času, trpělivosti a finančních prostředků ze strany psovoda. Přestože jsou výsledky práce záchranářských psů často prezentovány v médiích, samotný proces přípravy psů a problémy, se kterými se psovodi setkávají, nejsou veřejnosti příliš známé.

Důvodem výběru tématu byla především skutečnost, že se autorka dlouhodobě zajímá o kynologii a problematiku využití psů v různých oblastech lidské činnosti. Záchranářská kynologie ji zaujala zejména tím, že propojuje práci se psy s pomocí lidem v krizových situacích. Velký význam má také úzká spolupráce mezi psovodem a psem,

kteřá je založena na vzájemné důvěře, dlouhodobém výcviku a zkušenostech získaných v praxi. Současne se jedná o oblast, která má významný přínos pro ochranu lidských životů a zdraví. Výběr tématu byl ovlivněn také snahou blíže poznat fungování záchrannářské kynologie, proces přípravy záchrannářských psů a problémy, se kterými se psodví při výcviku a nasazení setkávají.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá charakteristikou záchrannářské kynologie, historií jejího vývoje, možnostmi využití záchrannářských psů, jejich výchovou a výcvikem a také jejich uplatněním při pátracích a záchranných akcích. Součástí teoretické části jsou rovněž informace o organizacích působících v oblasti záchrannářské kynologie a o systému nasazování kynologických týmů při mimořádných událostech.

Praktická část je zaměřena na vyhodnocení dotazníkového šetření realizovaného mezi osobami působícími v oblasti služební a záchrannářské kynologie. Získané odpovědi poskytují pohled na zkušenosti respondentů s výcvikem a nasazováním záchrannářských psů a umožňují identifikovat nejčastější problémy, se kterými se během své činnosti setkávají. Součástí práce jsou také vybrané příklady reálného nasazení záchrannářských psů, které dokládají význam této specializace v praxi a její přínos při záchranně lidských životů.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce bude charakterizovat využití kynologie v záchranných pracích se zaměřením na výchovu a výcvik psů a jejich praktické nasazení při hledání pohřešovaných osob. Vedlejším cílem bakalářské práce bude zjistit, jaké jsou nejčastější problémy, se kterými se kynologové setkávají při výcviku a při hledání pohřešovaných osob.

Teoretická část je strukturována do tematických celků, které na sebe logicky navazují a postupně uvádějí do zkoumané problematiky. Bude zpracována na základě odborné literatury a elektronických zdrojů zaměřených na problematiku záchranné kynologie.

Pro zpracování teoretických poznatků bude využita metoda literární rešerše, která umožní vyhledání a shromáždění informací z dostupných odborných zdrojů. Tyto zdroje budou tvořit zejména odborné publikace, internetové zdroje a další materiály vztahující se ke zkoumané problematice. Získané informace budou následně využity k vytvoření přehledu o dané problematice.

V teoretické části dále bude využita deskripce, která bude sloužit k popisu jednotlivých pojmů a jevů souvisejících se zkoumanou problematikou. Tato metoda bude použita zejména při vysvětlování základních pojmů, principů a postupů v oblasti záchranné kynologie. Dále bude využita při objasnění jednotlivých metod výcviku záchranných psů a jejich využití v praxi.

Prostřednictvím syntézy budou získané poznatky z různých odborných zdrojů propojeny do uceleného celku tak, aby byla zkoumaná problematika zpracována přehledně a v širších souvislostech. Tato metoda umožní vzájemné propojení jednotlivých informací a vytvoření komplexního pohledu na danou oblast.

Při zpracování teoretické části bude kladen důraz na porozumění problematice v širších souvislostech a na propojení jednotlivých tematických okruhů. Cílem teoretické části je vytvořit odborný základ pro praktickou část bakalářské práce.

Praktická část bakalářské práce bude realizována pomocí kvantitativní výzkumné metody formou dotazníkového šetření, které bude zaměřeno na získání informací od vybrané skupiny respondentů.

Dotazník bude určen psovodům působícím v oblasti služební a záchranářské kynologie. Cílem dotazníkového šetření bude zjistit jejich názory a zkušenosti týkající se záchranářské kynologie a problémů, které se mohou vyskytovat při výcviku a nasazení záchranářských psů při vyhledávání pohřešovaných osob. Dotazník bude tvořen převážně uzavřenými otázkami, které umožní snadnější zpracování získaných dat. Výsledky šetření budou následně zpracovány do přehledné podoby pomocí tabulek a grafů.

Získaná data z dotazníkového šetření budou následně analyzována a interpretována. Analýza bude spočívat ve zpracování a vyhodnocení odpovědí respondentů, zatímco interpretace výsledků umožní jejich vysvětlení a posouzení ve vztahu ke stanovenému cíli bakalářské práce.

2 Historie a vývoj záchranářské kynologie

Pes je všeobecně považován za jedno z nejstarších domácích zvířat. Předpokládá se, že pochází z dnes již vyhynulých psovitých šelem. Jeho výskyt je datován až do doby kamenné, kdy byly nalezeny pozůstatky menších psovitých šelem, které mohly být již částečně domestikované, avšak tento předpoklad nelze s jistotou potvrdit.¹

Mezi předky dnešních psů patří například pes rašelinný (menší až střední velikosti), pes Inostrancevův (robustní typ, který je spojován s předchůdci dnešních severských a pasteveckých plemen) nebo pes popelništní (předchůdce některých loveckých plemen). Pes je zvíře, které prošlo jednou z největších proměn v rámci domestikovaných druhů.²

Předpokládá se, že domácí pes vznikl z vlka prostřednictvím dlouhodobého procesu domestikace. Tento předpoklad podporují archeologické nálezy kosterních pozůstatků domestikovaných psů z různých částí světa.³ Člověk začal psa domestikovat a následně šlechtit podle účelu, k jakému jej potřeboval využívat. Nejčastěji se jednalo o psy lovecké a pastevecké. Psi byli využíváni také jako hlídači obydlí a ochránci člověka. Později se jejich využití rozšířilo i na vojenské účely a do válečných konfliktů. Pes byl postupně vnímán jako významný pomocník a společník člověka.⁴

2.1 Počátky využití psů při záchranných pracích

První využití psů při záchranných pracích se datuje přibližně do počátku 19. století, kdy svatobernardský pes Barry údajně zachránil desítky osob uvězněných ve sněhu. Svatobernardští psi byli v této oblasti ve Švýcarsku využíváni k vyhledávání a záchraně lidí a podle historických záznamů pomohli zachránit stovky osob.⁵

Na konci 19. století se využití záchranářských psů dále rozšiřovalo, zejména v souvislosti s vojenskými konflikty, kde byli psi cvičeni k vyhledávání zraněných vojáků

¹ KOLLER, J. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 2019. 10-11 s. ISBN 978-80-206-1823-8.

² KOLLER, J. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 2019. 15, 20, 23 s. ISBN 978-80-206-1823-8.

³ FALAPPI, R. *Psi: Poznávání, výběr, péče a chov*. Praha: Ikar, 2001. 11 s. ISBN 80-7202-885-5.

⁴ RULC, J. *Dějiny československé služební kynologie: Vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. 15 s. ISBN 978-80-904210-8-0.

⁵ GERRITSEN, R a HAAK, R. *K9 Search and Rescue: A Manual for Training the Natural Way*. Alberta: Brush Education, 2014. 9 s. ISBN 978-1-55059-447-8.

na bojišti.⁶ Využívání byli také k varování před blížícím se útokem nepřítele a k přenosu různých materiálů, například munice a dalšího vojenského vybavení.⁷ Mezi nejčastěji využívaná plemena v této době patřila například kolie. Původní metody výcviku, kdy psi označovali nalezené osoby štěkáním, byly později upravovány, protože způsobovaly nežádoucí přilákání pozornosti. Následně se začaly používat metody, při kterých pes přinášel psovodovi předmět od nalezené osoby. Tento přístup byl dále rozvíjen například Oskarem Pfungstem, který zavedl využití speciálního předmětu upevněného na obojku psa pro efektivnější signalizaci nálezu.⁸

Ke konci druhé světové války byli psi využíváni také k vyhledávání osob zavalených pod troskami zničených budov. Mezi plemena, která se pro tuto činnost osvědčila, patřili zejména němečtí ovčáci. Po skončení války byli někteří psi, původně vycvičení pro vojenské účely, využíváni také jako vodící psi pro osoby se zrakovým postižením. Poválečné období zároveň přispělo k dalšímu rozvoji specializovaného výcviku pracovních psů a položilo základy moderní záchranářské kynologie.⁹

2.2 Vývoj záchranářské kynologie v České republice

Počátky kynologie na území České republiky sahají do období vlády Karla IV., kdy byli psi využíváni především k lovu. Lovečtí psi byli v této době považováni za cenné pomocníky člověka a jejich význam postupně rostl. V průběhu dalších let se využití psů rozšiřovalo i do dalších oblastí, což později vedlo k rozvoji služební a záchranářské kynologie.¹⁰

Na území České republiky se využívání psů začalo rozvíjet v 19. století, a to především díky iniciativě jednotlivců a nadšenců. Postupně se psi začali uplatňovat také v armádě a později u bezpečnostních složek. Významné bylo jejich využití u četnictva a policie, kde byli nasazováni zejména k pachovým pracím, například

⁶ GERRITSEN, R a HAAK, R. *K9 Search and Rescue: A Manual for Training the Natural Way*. Alberta: Brush Education, 2014. 9-11 s. ISBN 978-1-55059-447-8.

⁷ BACON, Lance M. *Psí hrdinové: Tajné úkoly a obětavá služba*. Praha: Slovart, 2016. 18 s. ISBN 978-80-7529-053-3.

⁸ GERRITSEN, R a HAAK, R. *K9 Search and Rescue: A Manual for Training the Natural Way*. Alberta: Brush Education, 2014. 9-11 s. ISBN 978-1-55059-447-8.

⁹ GERRITSEN, R a HAAK, R. *K9 Search and Rescue: A Manual for Training the Natural Way*. Alberta: Brush Education, 2014. 12-13 s. ISBN 978-1-55059-447-8.

¹⁰ RULC, J. *Dějiny československé služební kynologie: Vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. 25 s. ISBN 978-80-904210-8-0.

k vyhledávání osob a předmětů. Tyto rané aktivity přispěly k postupnému rozvoji organizovaného výcviku služebních psů.¹¹

V druhé polovině 20. století byly na území České republiky postupně zakládány první organizované brigády záchranných psů. Tyto snahy však nebyly ve všech regionech dlouhodobě udržitelné, a některé z nich zanikly v počátečních fázích své činnosti. Stabilnější vývoj zaznamenala zejména jihočeská brigáda, která přetrvala až do konce 20. století. Následně došlo ke sjednocení těchto aktivit a vznikl Svaz záchranných brigád kynologů České republiky. Tím byly položeny základy organizované záchranné kynologie na území ČR.¹²

¹¹ RULC, J. *Dějiny československé služební kynologie: Vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. 31 s. ISBN 978-80-904210-8-0.

¹² ZÁCHRANÁŘI.CZ. Začátky záchranné kynologie v Čechách. In: Záchranáři.cz [online]. [cit. 2026-06-14]. Dostupné z: <https://www.zachranari.cz/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach> 40.html.

3 Výběr, výchova a výcvik záchrannářských psů

3.1 Výběr záchrannářského psa

Výběr záchrannářského psa je spojen s několika důležitými faktory, protože každý pes není pro tuto práci vhodný. Psovod si vybírá psa podle své osobnosti a preferencí, protože někteří psi mu nemusí vyhovovat, ale také podle specializace, pro kterou má být pes určen. Například lavinový pes má jiné nároky než pes sutinový. Při výběru se obvykle zohledňuje plemeno, pohlaví, povahové rysy, velikost, osrstění a zdravotní stav, přičemž rozhodující mohou být i další vlastnosti. Některá plemena se pro tuto práci nehodí, protože příliš velcí psi mohou mít časem zdravotní problémy, zatímco malí psi nemají potřebnou fyzickou výdrž. Proto se nejčastěji volí plemena středního vzrůstu, která kombinují sílu, vytrvalost a odolnost.¹³

Důležitou roli při výběru záchrannářského psa hrají také vrozené vlohy a genetické předpoklady. Některé znaky jsou u psů dědičné, například zbarvení, postava povahové rysy. Na jejich utváření se podílejí vlohy obou rodičů, z tohoto důvodu je důležité vybrat správný chovný pár.¹⁴ V průběhu šlechtění byla jednotlivá plemena cíleně vedena k určitému způsobu využití, díky čemuž se u nich rozvíjely specifické pracovní vlohy. Například pastevečtí psi byli využíváni k přesunu hospodářských zvířat, zatímco ovčácká plemena sloužila především k ochraně a hlídání stád před nebezpečím. Právě tyto vrozené predispozice jsou důvodem, proč se některá plemena uplatňují i v různých pracovních oblastech, například jako záchrannářští, služební nebo asistenční psi.¹⁵

Na povahové vlastnosti psa má vliv především dědičnost, prostředí a podmínky, ve kterých vyrůstal.¹⁶ Nervózní, snadno vyplašitelný a váhavý pes není pro tuto činnost vhodný vzhledem k nárokům, které jsou na něj kladeny. Psovod by si měl vybírat psa sebejistého, odolného vůči stresu, ochotného spolupracovat a vytrvalého. Je tedy důležité, aby psovod měl zkušenosti tyto vlastnosti u psa rozpoznat.¹⁷

¹³ JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchrannářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. 22-24 s. ISBN 978-80-7428-354-3.

¹⁴ HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 99-100 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

¹⁵ DOSTÁL, J. *Genetika a šlechtění plemen psů*. České Budějovice: Dona, 2007. 141-142 s. ISBN 978-80-7322-104-1.

¹⁶ HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 105 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

¹⁷ MÜLLER, M. *Výcvik všestranného psa: Od štěněte k dokonalému psovi*. Praha: Brázda s.r.o., 2006. 28 s. ISBN 80-209-0349-6.

Pro záchranářskou kynologii není jednoznačně stanoveno, která plemena jsou pro tuto práci nejvhodnější. Některá plemena však mají díky svým pracovním vlohám a povahovým vlastnostem pro záchranářskou práci lepší předpoklady než jiná. Tyto vrozené predispozice je však nutné dále rozvíjet prostřednictvím správné výchovy a výcviku. Mezi nejčastěji využívaná plemena patří například border kolie, německý ovčák nebo zlatý retrívr.¹⁸

Plemeno border kolie bylo vyšlechtěno především na pasení a hlídání ovčích stád, ale může být použito jako všestranné. Je to plemeno střední velikosti, s dlouhou srstí a velice inteligentní.¹⁹

Německý ovčák patří mezi plemena velmi vhodná k výcviku a pracovnímu využití. Uplatňuje se v celé řadě činností díky své inteligenci, vytrvalosti a ochotě spolupracovat s člověkem.²⁰

Mezi další často využívaná a inteligentní plemena patří zlatý retrívr. Vyznačuje se přátelskou a vyrovnanou povahou a dobrou učenlivostí. Dobře snáší různé klimatické podmínky, avšak vzhledem k delší srsti vyžaduje pravidelnou péči.²¹

Při výběru budoucího záchranářského psa je důležité věnovat pozornost nejen samotnému štěněti, ale i výběru chovatelské stanice. Teprve poté by měl psovod vybírat konkrétní štěně podle svých preferencí a jeho vrozených předpokladů. Není vhodné rozhodnout se hned při první návštěvě, protože některé povahové rysy se projeví až v pozdějším věku, kdy lze lépe posoudit jeho chování a reakce na nové podněty. Štěně je proto potřeba opakovaně pozorovat a sledovat, jestli je zvědavé, projevuje zájem o lidi a nebojí se nových situací či předmětů. Pozornost je nutné zaměřit také na jeho zdravotní stav, například na řádné očkování, nepřítomnost vrozených vad a na to, zda dobře slyší a vidí. Psovod by měl štěně nejprve několikrát navštívit, než se pro jeho výběr definitivně rozhodne, a jeho povahu i zdravotní stav průběžně konzultovat s chovatelem. Zkušenosti

¹⁸ JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. 22-23 s. ISBN 978-80-7428-354-3.

¹⁹ HORÁK, F. *Plemenné standardy užitkových psů*. Praha: Naše vojsko, 2020. 11, 18-19 s. ISBN 978-80-206-1894-8.

²⁰ HORÁK, F. *Plemenné standardy užitkových psů*. Praha: Naše vojsko, 2020. 41 s. ISBN 978-80-206-1894-8.

²¹ TAYLOR, D. *Váš pes*. Bratislava: Prúdy, 1992. 51, 53, 100 s. ISBN 80-85355-05-1.

psovodi, kteří již mají za sebou práci s více psy, zpravidla kladou na výběr štěněte vyšší nároky a dokážou přesněji posoudit jeho vhodnost pro záchranářský výcvik.²²

3.2 Výchova a socializace psa

Když psovod začíná pracovat se štěnětem, ze kterého se má v budoucnu stát záchranářský pes, je důležité věnovat zvýšenou pozornost jeho výchově a socializaci. V počáteční fázi je třeba štěně naučit několik základních, avšak velmi důležitých povelů a postupně ho seznamovat s okolním světem. Jedním z prvních kroků by mělo být přivyknutí štěněte na jeho jméno. Psovod by jej měl oslovovat zřetelně a laskavým tónem a při projevení pozornosti štěně odměnit, například pamlskem, který bývá účinnější než pouhé pohlazení.²³ Zároveň by si štěně mělo postupně zvykat na okolní prostředí. Zpočátku je vhodné volit kratší procházky v klidném prostředí, například v přírodě, kde není vystaveno nadměrnému množství podnětů. Postupně by mělo být seznamováno také s rušnějším prostředím, pouličním hlukem, různými povrchy a novými situacemi. Při výchově je důležité, aby byl psovod trpělivý a nic neuspěchal, zároveň by však neměl dopustit vznik nežádoucích návyků. Nevhodné chování je vhodné důsledně korigovat zákazovým povel „fuj“, aby si štěně postupně osvojilo stanovené hranice. Veškerá výchova by měla probíhat především formou hry a žádoucí chování by mělo být pravidelně odměňováno, například pamlsky nebo oblíbenou hračkou.²⁴

Dále by se štěně mělo naučit povel „ke mně“, který patří mezi základní povely poslušnosti. Psovod nejprve štěně osloví jménem a následně vysloví povel „ke mně“. Po správném splnění povelu by mělo následovat pochválení a odměna. S nácvikem přivolání souvisí také postupné navykání štěněte na obojek a vodítko. Vodítko může psovod využít k usměrnění štěněte v případě, že na přivolání nereaguje, přičemž po správném vykonání povelu by mělo být opět odměněno. Součástí výchovy je rovněž nácvik čistotnosti. Z tohoto důvodu je vhodné chodit se štěnětem pravidelně ven a žádoucí chování po vykonání potřeby venku pozitivně posilovat pochvalou nebo odměnou.²⁵

²² JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. 27-29 s. ISBN 978-80-7428-354-3.

²³ HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 178 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

²⁴ HRUŠOVSKÝ, J a kol. *pes a jeho výcvik*. Praha: Naše vojsko, 1990. 152-153 s. ISBN 80-206-0091-4.

²⁵ HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 178-179 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

Součástí základní výchovy jsou také povel poslušnosti, mezi které patří například „sedni“, „lehní“, „drž“ nebo „pusť“. Tyto povel umožňují psovodovi psa bezpečně ovládat a usnadňují vzájemnou spolupráci. Zároveň tvoří důležitý základ pro následný specializovaný výcvik záchranářského psa. Povel „drž“ učí psa uchopit a podržet předmět, zatímco při povelu „pusť“ se pes učí předmět na pokyn odevzdat. Osvojení základních povelů by mělo probíhat postupně, důsledně a s využitím pozitivní motivace.²⁶

Po zvládnutí základních povelů poslušnosti následuje rozvoj dalších dovedností, které jsou důležité pro záchranářský výcvik. Patří sem například štekání na povel, aportování a přivykání na rušivé podněty, jako je střelba, která prověřuje stabilitu psa v zátěžových situacích. Součástí přípravy je také nácvik základů stopování, které patří mezi klíčové schopnosti záchranářského psa. Pes se postupně učí sledovat pachovou stopu, a to nejprve v jednodušších podmínkách, například při hledání svého psovoda, a následně i v náročnějším prostředí. Další součástí výcviku může být i stopování specifických pachových vzorků, například potravy, kdy se postupně zvyšuje obtížnost a délka stopy. Správně provedená výchova a socializace psa představují základ pro následný specializovaný výcvik psa.²⁷

3.3 Základní principy výcviku psa

Výcvik představuje dlouhodobý a náročný proces, který navazuje na předchozí výchovu a socializaci psa. Jeho cílem je připravit psa i psovoda na plnění úkolů spojených se záchranou osob, a proto vyžaduje dostatek času, trpělivosti a důslednosti. Výcvik by měl být založen především na vzájemné důvěře a spolupráci mezi psem a psovodem. Psovod musí přihlížet k individuálním možnostem psa a dbát na to, aby jej nevystavoval zbytečnému riziku úrazu, nadměrnému fyzickému zatížení ani psychickému přetížení.²⁸

Každý psovod by se měl řídit základními zásadami výcviku, aby předešel chybám, které by mohly negativně ovlivnit jeho průběh a výsledky. Psovod zpravidla trénuje ve skupině s ostatními psovody a jejich psy, kdy se navzájem střídají v práci se svým psem a při ukrývání jako figuranti. Přestože někteří psovodi cvičí své psy samostatně, tento způsob výcviku není příliš doporučován, protože omezuje možnosti nácviku různých situací a spolupráce s ostatními. Před zahájením tréninku by si měl psovod jeho

²⁶ HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 180 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

²⁷ HRUŠOVSKÝ, J a kol. *pes a jeho výcvik*. Praha: Naše vojsko, 1990. 159, 163 s. ISBN 80-206-0091-4.

²⁸ SOUKUPOVÁ, I. *Výcvik záchranářského psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. 11-12 s. ISBN 978-80-260-5627-0.

průběh naplánovat a stanovit si, co bude se psem daný den procvičovat. Zároveň by měl brát ohled na věk, zdravotní stav a aktuální kondici psa, aby nedocházelo k jeho zbytečnému přetěžování. Při delších přestávkách v rámci skupinového tréninku, například v době, kdy psovod plní roli figuranta pro jiného psa, je vhodné zajistit psovi klid a možnost odpočinku. Nové a náročnější úkoly je vhodné zařazovat především v době, kdy je pes odpočatý, a střídat je s činnostmi, které již dobře ovládá. Na psa by neměly být kladeny nepřiměřené nároky, protože opakované neúspěchy mohou vést ke ztrátě motivace. Každý trénink by proto měl být, pokud možno zakončen úspěchem psa. Důležité je také střídat prostředí a podmínky výcviku a vyvarovat se stereotypu. Pes by měl být schopen pracovat v různých typech terénu a za rozmanitých podmínek, aby byl připraven na reálné nasazení při vyhledávání pohřešovaných osob. Psovod by měl spolupracovat pouze s figuranty, kteří znají zásady výcviku a řídit se pokyny psovoda, aby nedošlo k narušení průběhu tréninku. Výcvik by měl probíhat pravidelně a systematicky.²⁹

Metody výcviku psa lze obecně rozdělit podle toho, jakým způsobem působí na psa. Mezi tyto metody patří metoda chuťově dráždivá, mechanická, kontrastní a napodobovací.³⁰

Chuťově dráždivá metoda je založena na využití potravy jako odměny za správně provedený povel. Jejím cílem je zrychlení nácviku jednotlivých cviků a posilování žádoucího chování, přičemž pes si postupně vytváří podmíněný reflex. Současně napomáhá upevnění vztahu mezi psovodem a psem. Pro zvýšení motivace je vhodné, aby pes nebyl před výcvikem nakrmený, protože sytý pes projevuje menší zájem o potravu a tím i o splnění požadovaného úkolu.³¹

Mechanická metoda je založena na fyzickém vedení psa k požadovanému chování. Umožňuje upevňování podmíněných reflexů, avšak při nevhodném použití může negativně ovlivnit vztah mezi psovodem a psem. V praxi se využívá zejména k potlačení nežádoucího chování a k rozvoji razantnějších projevů psa.³²

²⁹ SOUKUPOVÁ, I. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. 142-148 s. ISBN 978-80-260-5627-0.

³⁰ HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 174 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

³¹ HRUŠOVSKÝ, J a kol. *pes a jeho výcvik*. Praha: Naše vojsko, 1990. 113 s. ISBN 80-206-0091-4.

³² HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 174 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

Kontrastní metoda je kombinací chuťově dráždivé a mechanické metody. Při jejím použití je pes nejprve přinucen k požadovanému cviku a následně je za jeho správné provedení odměněn potravou. Tím dochází k upevňování žádoucího chování a posilování motivace psa.³³

Napodobovací metoda je založena na učení psa pozorováním a následným napodobováním již vycvičeného a zkušeného jedince. Využívá se zejména u štěňat a mladých psů, kterým umožňuje rychleji si osvojit požadované chování.³⁴

³³ HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 176 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

³⁴ HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 176 s. ISBN 978-80-206-1396-7.

4 Kynologie v integrovaném záchranném systému

Integrovaný záchranný systém (dále jen IZS) je upraven zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Představuje způsob spolupráce jednotlivých složek při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Základní složky IZS tvoří Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, Policie České republiky a poskytovatelé zdravotnické záchranné služby. Tyto složky se podílejí na ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí a zajišťují nepřetržitou připravenost k provádění záchranných a likvidačních prací.³⁵

Záchranářská kynologie není samostatnou složkou integrovaného záchranného systému, neboť zákon č. 239/2000 Sb. ji mezi základní ani ostatní složky IZS neřadí.³⁶ Kynologické týmy se však významně podílejí na záchranných a pátracích akcích, a to zejména při vyhledávání pohřešovaných osob v terénu nebo při sutinovém vyhledávání po mimořádných událostech.³⁷ Do systému jsou zapojovány prostřednictvím Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky a akreditovaných dobrovolných organizací, které s těmito složkami spolupracují.³⁸

Odborná připravenost záchranářských psů je zajišťována prostřednictvím výcviku a zkoušek, které jsou organizovány podle stanovených zkušebních řádů. Kynologické týmy absolvují různé typy zkoušek odpovídající specializaci psa a zaměření výcviku.³⁹

³⁵ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. 2000 [cit. 2026-06-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.

³⁶ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. 2000 [cit. 2026-06-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.

³⁷ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Kynologie v integrovaném záchranném systému. In: Hasičský záchranný sbor České republiky. Integrovaný záchranný systém. Praha: Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. 2000–2026 [cit. 2026-06-15]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu.aspx>.

³⁸ SVAZ ZÁCHRANNÝCH BRIGÁD KYNOLOGŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Představení SZBK ČR. In: ZACHRANARI.CZ [online]. 2000–2026 [cit. 2026-06-15]. Dostupné z: https://www.zachranari.cz/predstaveni-szbk-cr_52.html.

³⁹ SVAZ ZÁCHRANNÝCH BRIGÁD KYNOLOGŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Představení SZBK ČR. In: ZACHRANARI.CZ [online]. 2000–2026 [cit. 2026-06-15]. Dostupné z: https://www.zachranari.cz/predstaveni-szbk-cr_52.html.

4.1 Kynologie u Policie České republiky

Služební kynologie je v Policii České republiky významnou součástí výkonu služby a je organizačně začleněna v rámci krajských ředitelství policie i specializovaných útvarů. Kynologické týmy tvořené psovody a služebními psy jsou nasazovány v různých oblastech policejní činnosti podle své specializace a aktuálních operačních potřeb. Uplatňují se zejména při hlídkové a výjezdové službě, při pátrání po pohřešovaných osobách a při podpoře zásahových složek v rámci zajišťování veřejného pořádku. Významnou roli hrají také speciálně vycvičení psi, kteří se zaměřují na detekční činnosti, jako je vyhledávání výbušnin, omamných a psychotropních látek, zbraní a jejich součástí nebo lidských ostatků.⁴⁰

Služební kynologie je v rámci Policie České republiky využívána také u služby cizinecké policie, kde služební psi napomáhají například při kontrole oprávněnosti pobytu cizinců, kontrole ubytovacích zařízení či při eskortní činnosti a v záchytových zařízeních. Specifické uplatnění kynologických týmů je rovněž u útvarů pro ochranu ústavních činitelů a ochranné služby prezidenta České republiky, kde jsou psi nasazováni zejména k detekci výbušnin a k hlídkové činnosti.⁴¹

Výcvik služebních psů Policie České republiky probíhá ve specializovaných střediscích a skládá se ze základní a navazující specializované přípravy. Základní výcvik zahrnuje zejména poslušnost, pachové práce a obranné dovednosti, na které následně navazuje odborné zaměření psa podle jeho budoucího využití v praxi. Specializace se týká například vyhledávání drog, výbušnin, zbraní nebo pohřešovaných osob. Po úspěšném absolvování výcviku získává pes atestaci, která je podmínkou jeho nasazení v dané oblasti.⁴²

4.2 Kynologie u Hasičského záchranného sboru České republiky

Kynologie u Hasičského záchranného sboru České republiky je zaměřena na vyhledávání osob při řešení mimořádných událostí. Základem její činnosti

⁴⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor služební kynologie a hipologie. In: Policie České republiky [online]. 2026 [cit. 2026-06-16]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>.

⁴¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor služební kynologie a hipologie. In: Policie České republiky [online]. 2026 [cit. 2026-06-16]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>.

⁴² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor služební kynologie a hipologie. In: Policie České republiky [online]. 2026 [cit. 2026-06-16]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>.

jsou kynologické týmy tvořené psovodem a psem, jejichž efektivita je založena především na schopnosti psa rozlišovat a sledovat pachové stopy. Tito psi jsou nasazováni například při pátrání ve volném terénu, při zásazích v sutinách po zřícení objektů, při vyhledávání osob pod vodní hladinou nebo při lavinových neštěstích, kdy mohou významně přispět k rychlému nalezení ohrožených osob.⁴³

Při záchranných pracích je nezbytná úzká spolupráce mezi psovodem a psem, protože pouze dobře sehraný tým dokáže efektivně plnit svěřené úkoly. Důležitou roli hrají nejen přirozené předpoklady a vycvičenost psa, ale také praktické zkušenosti a rozhodovací schopnosti psovoda. Pro zachování vysoké úrovně připravenosti se kynologické týmy pravidelně věnují výcviku a odborným cvičením, která přispívají k upevňování získaných dovedností a zvyšování jejich připravenosti pro zásahy v praxi.⁴⁴

V rámci Hasičského záchranného sboru České republiky působí také USAR týmy (Urban Search and Rescue), které jsou nasazovány při závažných mimořádných událostech vyžadujících vyhledání a záchranu osob. Součástí těchto týmů tvoří kynologové se záchranářskými psy, kteří pomáhají při pátrání po osobách uvězněných pod sutinami nebo v obtížně přístupných místech. Díky své specializaci mohou být USAR týmy využity nejen při zásazích na území České republiky, ale také při mezinárodních záchranných misích.⁴⁵

4.3 Dobrovolné záchranářské kynologické organizace

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky (SZBK ČR) je dobrovolná nezisková organizace působící v oblasti záchranářské kynologie na území celé České republiky. Její struktura je tvořena regionálními brigádami, které působí v jednotlivých krajích a zajišťují činnost na místní úrovni. Organizace se zaměřuje především na výcvik a přípravu záchranných psů pro vyhledávání osob v různých typech prostředí a situací. Jedná se zejména o pátrání po pohřešovaných osobách v přírodním terénu, nasazení při zřícení staveb nebo jiných mimořádných událostech, ale také o specializované činnosti

⁴³ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Sbírká interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky, 2012, č. 41. In: Sbírká interních aktů řízení, Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. 2012 [cit. 2026-06-16]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu.aspx>.

⁴⁴ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Sbírká interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky, 2012, č. 41. In: Sbírká interních aktů řízení, Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. 2012 [cit. 2026-06-16]. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu.aspx>.

⁴⁵ USAR.CZ. USAR CZ – Ostrava. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. [cit. 2026-06-17]. Dostupné z: <https://www.usar.cz/odrad-usar/usar-cz-ostrava/>.

v náročných podmínkách, například v lavinách nebo ve vodním prostředí. Důležitou součástí činnosti je ověřování připravenosti psovodů a psů prostřednictvím zkoušek, kurzů a praktického výcviku. Vedle záahové činnosti se SZBK ČR věnuje také vzdělávací a propagační činnosti směrem k veřejnosti.⁴⁶

Kynologická záchranná jednotka České republiky (KZJ ČR) se zaměřuje na výcvik a praktické využití záchranných psů. Od roku 2005 působí samostatně a její psovodi se psy jsou připravováni pro nasazení při vyhledávání osob v plošném terénu i v sutinách. Připravenost jednotlivých týmů je ověřována prostřednictvím atestů Ministerstva vnitra ČR. Psovodi KZJ ČR se podílejí na pátracích a záchranných akcích v České republice i v zahraničí a organizace dlouhodobě spolupracuje také s Hasičským záchranným sborem ČR, Policií ČR a Českým červeným křížem. Hlavním cílem jednotky je udržovat vysokou úroveň připravenosti pro nasazení při záchrane lidských životů.⁴⁷

Organizace Sirius se zaměřuje na výcvik záchranných psů určených pro vyhledávání osob. Kynologické týmy jsou připravovány pro nasazení při pátrání ve volném terénu i v sutinách zřícených objektů. Při výcviku organizace využívá dlouholeté zkušenosti svých členů a svou činnost směřuje k poskytování pomoci při záchranných akcích.⁴⁸

V České republice působí kromě uvedených organizací i další záchranné kynologické skupiny a regionální týmy zapojené do záchranných prací.

⁴⁶ SVAZ ZÁCHRANNÝCH BRIGÁD KYNOLOGŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Představení SZBK ČR. In: ZACHRANARI.CZ [online]. 2000–2026 [cit. 2026-06-17]. Dostupné z: https://www.zachranari.cz/predstaveni-szbk-cr_52.html.

⁴⁷ KYNOLOGICKÁ ZÁCHRANNÁ JEDNOTKA ČESKÉ REPUBLIKY. O nás. In: Kynologická záchranná jednotka České republiky [online]. 2015–2026 [cit. 2026-06-18]. Dostupné z: <https://kzjcr.cz/o-nas/>.

⁴⁸ SIRIUS, Z. S. – ZÁCHRANNÁ KYNOLOGICKÁ SLUŽBA POODŘÍ. O nás. In: Rescue-dog.cz [online]. [cit. 2026-06-18]. Dostupné z: <http://rescue-dog.cz/>.

5 Problémy kynologů při hledání pohřešovaných osob

Práce kynologů při vyhledávání pohřešovaných osob je ovlivněna řadou faktorů, které mohou výrazně snižovat úspěšnost zásahu.

Lidský faktor patří mezi významné problémy, které mohou ovlivnit práci kynologického týmu. Psychický stav psovoda, jako je stres, únava nebo nejistota a případně i nesprávná rozhodnutí, se může přenášet na psa a ovlivňovat jeho chování i výkon při vyhledávání. V důsledku toho může dojít ke snížení efektivity práce celého týmu.⁴⁹

Nepříznivé počasí může při vyhledávání pohřešovaných osob výrazně ztěžovat činnost psa. Významným faktorem je zejména vítr, který ovlivňuje šíření pachových stop v terénu. Podle jeho směru může být pach pro psa dobře dostupný, nebo naopak obtížně zachytitelný, což ovlivňuje přesnost vyhledávání.⁵⁰

Únava psa při vyhledávání stop hraje významnou roli. Fyzická i psychická zátěž může negativně ovlivnit jeho soustředění a výkon při stopování. V důsledku únavy dochází ke snížení efektivity vyhledávání, což je při pátrání po pohřešované osobě, kde hraje čas zásadní roli, značná komplikace.⁵¹

Podmínky v terénu patří při vyhledávání pohřešovaných osob mezi zásadní faktory ovlivňující průběh zásahu. Při plošném vyhledávání se jedná zejména o lesní porosty, pole, hustou vegetaci, skalnaté oblasti nebo zasněžený terén. V případě sutinového vyhledávání jde především o zřícené budovy, nejčastěji po zemětřesení či jiných mimořádných událostech. V těchto prostředích hrozí riziko zranění psovoda i psa, stejně jako výskyt nebezpečných látek v sutinách. Tato rizika vyžadují zvýšenou opatrnost, která může zpomalit a ztížit samotný průběh pátrání.⁵²

Rušivé podněty v prostředí také mohou ovlivnit práci psa při vyhledávání. Jedná se například o pohyb osob, lidské, zvířecí či další pachy nebo zvuky, které mohou narušovat jeho soustředění a ztěžovat práci.⁵³

⁴⁹ EIS, V. *Pachové práce služebních psů*. Praha: Naše vojsko, 2018. 27 s. ISBN 978-80-206-1705-7.

⁵⁰ EIS, V. *Pachové práce služebních psů*. Praha: Naše vojsko, 2018. 107 s. ISBN 978-80-206-1705-7.

⁵¹ EIS, V. *Pachové práce služebních psů*. Praha: Naše vojsko, 2018. 15-16 s. ISBN 978-80-206-1705-7.

⁵² JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. 97-99, 101 s. ISBN 978-80-7428-354-3.

⁵³ JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. 100, 130 s. ISBN 978-80-7428-354-3.

6 Praktické nasazení záchranářských psů

6.1 Nasazení záchranářských psů při vyhledávání pohřešovaných osob

Než je zahájeno samotné pátrání v terénu, probíhá nejprve sběr a předání základních informací mezi kontaktní osobou a kynologickými týmy. V této fázi jsou sděleny klíčové údaje, jako je popis pohřešované osoby, časové souvislosti případu a orientační vymezení oblasti, ve které bude pátrání probíhat. Na základě těchto informací se následně organizuje nasazení dostupných psovodů a ověřuje se jejich možnost účasti.⁵⁴

Po příjezdu na místo zásahu je pátrání dále řízeno operativně přímo na místě. Psovodi získávají upřesňující informace k situaci a podle pokynů koordinátora je rozhodnuto o dalším postupu. Důraz je kladen na efektivní rozdělení prostoru tak, aby nedocházelo k překryvům jednotlivých úseků a aby bylo možné co nejrychleji pokrýt celou vymezenou oblast.⁵⁵

Vlastní pátrání v terénu je založeno na systematické práci jednotlivých psovodů, kteří jsou rozmístěni do předem určených úseků. Cílem je zajistit co nejrovnoměrnější pokrytí prostoru a minimalizovat riziko vynechání části terénu. Každý psovod pracuje samostatně, přičemž tempo a rozsah vyhledávání jsou přizpůsobeny konkrétním podmínkám v místě zásahu. Výkonnost pátrání se může výrazně lišit podle charakteru prostředí, především s ohledem na jeho členitost, hustotu vegetace a celkovou přístupnost terénu.⁵⁶

6.2 Případové studie

Kromě obecného postupu nasazení je vhodné uvést také konkrétní příklady z praxe, které ilustrují využití záchranářských psů v reálných pátracích akcích.

⁵⁴ KYNLOGICKÁ ZÁCHRANNÁ JEDNOTKA ČESKÉ REPUBLIKY. Jak získat pomoc. In: Kynologická záchranná jednotka České republiky [online]. 2015–2026 [cit. 2026-06-19]. Dostupné z: <https://kzjcr.cz/jak-ziskat-pomoc/>.

⁵⁵ KYNLOGICKÁ ZÁCHRANNÁ JEDNOTKA ČESKÉ REPUBLIKY. Jak získat pomoc. In: Kynologická záchranná jednotka České republiky [online]. 2015–2026 [cit. 2026-06-19]. Dostupné z: <https://kzjcr.cz/jak-ziskat-pomoc/>.

⁵⁶ KYNLOGICKÁ ZÁCHRANNÁ JEDNOTKA ČESKÉ REPUBLIKY. Jak získat pomoc. In: Kynologická záchranná jednotka České republiky [online]. 2015–2026 [cit. 2026-06-19]. Dostupné z: <https://kzjcr.cz/jak-ziskat-pomoc/>.

Tyto situace ukazují rozdílné podmínky zásahů a variabilitu prostředí, ve kterém jsou kynologické týmy nasazovány.

V České republice byli psovodi nasazeni například při mimořádné události na jižní Moravě v oblasti Břeclavi v roce 2021, kdy toto území zasáhlo ničivé tornádo. Událost způsobila rozsáhlé materiální škody, zničení mnoha objektů a také ztráty na lidských životech. Na místě zásahu se soustředily základní složky integrovaného záchranného systému společně se specializovanými USAR týmy z Prahy a Ostravy, které se podílely především na vyhledávání a záchraně osob v sutinách a na technických činnostech souvisejících s odstraňováním následků zřícených staveb. Kynologové se záchranářskými psy zde prováděli systematické prohledávání zasažených objektů a sutinových prostor za účelem lokalizace osob pomocí pachové práce psů. V průběhu zásahu koordinovali svou činnost s ostatními složkami integrovaného záchranného systému a přizpůsobovali postup aktuálním podmínkám v terénu.⁵⁷

Dne 6. února 2023 zasáhlo rozsáhlé území Turecka a Sýrie silné zemětřesení, po kterém následovala řada dalších výrazných otřesů. Katastrofa způsobila rozsáhlé škody na infrastruktuře a zřícení velkého množství budov, přičemž postihla miliony obyvatel a vyžádala si vysoký počet obětí i zraněných. V reakci na tuto situaci byl aktivován Mechanismus civilní ochrany Evropské unie, jehož prostřednictvím byly do postižených oblastí vyslány mezinárodní vyhledávací a záchranné týmy. Součástí pomoci byl také český USAR odřad včetně těžkého týmu HUSAR (Heavy USAR), který byl letecky nasazen krátce po přijetí žádosti o pomoc a patřil mezi první zahraniční týmy na místě. Český tým působil v oblasti Adiyaman, kde se podílel na vyhledávání osob v sutinách a záchranných pracích za využití technického vybavení i záchranářských psů. Součástí mise byla rovněž humanitární pomoc určená obyvatelům postižených oblastí.⁵⁸

Dne 13. července 2025 vyslal Hasičský záchranný sbor České republiky speciální podpůrný tým do Spojených států amerických, kde pomáhal v oblastech zasažených povodněmi ve státě Texas. Tým byl složen z 16 příslušníků, mezi nimiž byli i kynologové se záchranářskými psy, kteří se zapojili do pátrání po pohřešovaných osobách v nejvíce postižených lokalitách. Po příjezdu do oblasti se kynologové podíleli

⁵⁷ SVOBODA, P. *Psí záchranář: Vzpomínky nejen na misi v Bejrútu a na zásah při tornádu*. Brno: CPress, 2022. 112-114 s. ISBN 978-80-264-4313-1.

⁵⁸ USAR.CZ. Zemětřesení v Turecku 2023. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. 2023 [cit. 2026-06-19]. Dostupné z: <https://www.usar.cz/2023/02/20/zemetreseni-v-turecku-2023/>.

na prohledávání terénu a spolupracovali s místními záchrannými složkami při vyhledávacích činnostech.⁵⁹

Dne 5. srpna 2020 zasáhl libanonský Bejrút rozsáhlý výbuch v přístavní části města, který způsobil značné materiální škody a velký počet zraněných i pohřešovaných osob. Česká republika na tuto mimořádnou událost reagovala vysláním USAR týmu, jehož součástí byli také kynologové se záchrannými psy. Po příjezdu na místo se členové týmu zapojili do vyhledávacích prací v nejvíce postižených oblastech. Nasazení psů usnadňovalo vyhledávání osob v poničených budovách a v místech, kde hrozilo zavalení troskami. Vedle pátracích činností se čeští záchranáři podíleli také na posuzování stavu poškozených budov a spolupracovali s místními i zahraničními složkami působícími v oblasti. Po několika dnech práce a splnění stanovených úkolů byla mise ukončena a tým se vrátil zpět do České republiky.⁶⁰

Dne 28. července 2007 zasahovaly složky integrovaného záchranného systému u zřícení průmyslové haly v areálu bývalé Poldi Kladno. Neštěstí si vyžádalo několik obětí a pod troskami zůstaly uvězněné osoby. K zásahu byli kromě hasičů a dalších specialistů povoláni také kynologové se záchrannými psy. Jejich úkolem bylo prohledat nestabilní a obtížně přístupný prostor a pomoci určit místa, kde by se mohli nacházet pohřešovaní. Na základě reakce psů bylo vytipováno jedno z míst ve zřícené části objektu, kde byla následně nalezena osoba bez známek života. Po ukončení vyprošťovacích prací proběhlo další pátrání v zasažené oblasti, jehož cílem bylo vyloučit přítomnost dalších osob pod sutinami. Informace získané při nasazení záchranných psů pomohly upřesnit další postup zásahu a zaměřit pátrací práce na nejrizikovější části zříceného objektu.⁶¹

Dne 18. června 2026 byla v Národním parku České Švýcarsko vyhlášena pátrací akce po čtyřiasedmdesátiletém turistovi z Německa, který se ztratil v nepřehledném lesním terénu. Do hledání se zapojili policisté, hasiči, strážci národního parku a policejní

⁵⁹ USAR.CZ. Český tým se podílel na podpurných pracích v povodněmi zasaženém Texasu. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. 2025 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://www.usar.cz/2025/11/07/cesky-tym-se-podilel-na-podpurnych-pracich-v-povodnemi-zasazenem-texasu/>.

⁶⁰ USAR.CZ. Výbuch v Bejrútu – aktuální informace z místa nasazení USAR týmu. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. 2020 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://www.usar.cz/2020/08/06/vybuch-v-bejrutu-aktualni-informace-z-mista-nasazeni-usar-tymu/>.

⁶¹ USAR.CZ. Zřícení konstrukce bývalé haly válcoven v Kladně. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. 2007 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://www.usar.cz/2007/08/20/zriceni-konstrukce-byvale-haly-valcoven-v-kladne/>.

kynolog. Pátrání probíhalo v hustě zarostlé a skalnaté oblasti, kde byl pohyb velmi obtížný. Kromě pozemních hlídek byly využity také drony. Pohřešovaný muž byl po několika hodinách nalezen v odlehlé části parku mimo značené trasy. Byl sice bez zranění, avšak značně vyčerpaný po dvou dnech strávených v přírodě. Po nalezení mu byla poskytnuta potřebná pomoc a následně byl předán zdravotníkům.⁶²

Dne 29. prosince 2020 byla v okolí Lenory na Šumavě zahájena pátrací akce po ženě, která se během procházky přestala orientovat v terénu a nebylo možné ji kontaktovat. Do vyhledávání byly zapojeny složky integrovaného záchranného systému společně s členy Horské služby a záchranářským psem. Pátrání probíhalo v náročném lesním prostředí se sněhovou pokrývkou a nízkými teplotami, což zvyšovalo riziko ohrožení pohřešované osoby. Po několika hodinách byla žena nalezena díky práci záchranářského psa. Nacházela se ve vážném stavu, byla podchlazená a nereagovala na okolí. Záchranáři jí poskytli nezbytnou pomoc a následně ji předali zdravotnické záchranné službě k dalšímu ošetření.⁶³

Dne 18. října 2020 byla v oblasti Pusteven vyhlášena pátrací akce po mladém muži, který ztratil orientaci v horském terénu. Do hledání byly zapojeny složky integrovaného záchranného systému včetně Horské služby a policejního psovoda. Průběh pátrání komplikovaly zhoršené povětrnostní podmínky, zejména déšť v nižších polohách a sněžení ve vyšších částech hor. Záchranáři postupně prohledávali vytipované oblasti a turistické trasy, kde by se pohřešovaný mohl nacházet. Po několika hodinách se podařilo s mužem navázat spojení a následně byl nalezen mimo hlavní trasu. V době nálezu byl podchlazený a dezorientovaný, proto byl předán zdravotnické záchranné službě k dalšímu ošetření.⁶⁴

Dne 18. srpna 2020 byla v Jeseníkách zahájena pátrací akce po muži, který se během pobytu v horské oblasti dostal mimo trasu a nedokázal určit svou polohu. Do hledání se zapojili členové Horské služby, Policie České republiky a služební pes se svým psovodem. Vzhledem k nedostatku informací o místě jeho pohybu bylo nutné

⁶² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Společné pátrání v Českém Švýcarsku zachránilo vyčerpaného seniora. In: Policie České republiky [online]. 2026 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/spolecne-patrani-v-ceskem-svycarsku-zachranilo-vycerpaneho-seniora.aspx>.

⁶³ HORSKÁ SLUŽBA ČR. Večerní pátrání u Lenory. In: Horská služba ČR [online]. 2020 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3114-vecerni-patrani-u-lenory>.

⁶⁴ HORSKÁ SLUŽBA ČR. Noční pátrání po opilém muži. In: Horská služba ČR [online]. 2020 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3092-nocni-patrani-po-opilem-muzi>.

prohledat několik lokalit v okolí Pradědu. Právě díky práci záchranářského psa se podařilo pohřešovaného po určité době nalézt. Muž byl při nálezů vyčerpaný, podchlazený a jeho zdravotní stav vyžadoval odborné ošetření. Po poskytnutí první pomoci byl předán zdravotnické záchranné službě.⁶⁵

Dne 28. srpna 2020 bylo v Jeseníkách zahájeno pátrání po pětáosmdesátiletém muži, který se nevrátil z ranní procházky. Do akce byly nasazeny jednotky Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru, Horské služby a také záchranářský pes se svým psovodem. Pátrací týmy se zaměřily na lesní a horské oblasti v okolí Lipové Lázní. Po několika hodinách byl senior nalezen v terénu při vědomí, avšak vykazoval známky dezorientace a podchlazení. Po nalezení mu byla poskytnuta nezbytná pomoc a následně byl předán zdravotníkům k dalšímu ošetření.⁶⁶

Dne 30. září 2019 byla v oblasti Krkonoš organizována pátrací akce po starší ženě, která se nevrátila ze sběru hub. Do vyhledávání byly nasazeny složky integrovaného záchranného systému, členové Horské služby i psovodi se psy určenými k pátrání po osobách. Hledání probíhalo v rozsáhlém lesním porostu, kde byl pohyb kvůli husté vegetaci značně obtížný. Po několika hodinách se podařilo pohřešovanou osobu nalézt a zajistit její bezpečný transport k zdravotníkům. Tento případ ukázal význam rychlého zahájení pátrání a spolupráce více subjektů při vyhledávání osob v nepřehledném terénu.⁶⁷

V září 2024 se členové Svazu záchranných brigád kynologů České republiky podíleli na pátrání po osobách pohřešovaných v souvislosti s rozsáhlými povodněmi na Jesenícku. Pátrací práce probíhaly ve spolupráci s dalšími složkami integrovaného záchranného systému, zejména s hasiči, Vodní záchrannou službou a policejními kynology. Psovodi se záchranářskými psy prohledávali oblasti podél vodních toků a další místa zasažená povodní. Náročnost zásahu zvyšoval rozsah prohledávaného území i podmínky vzniklé následkem přírodní katastrofy. Nasazení kynologických týmů

⁶⁵ HORSKÁ SLUŽBA ČR. Večerní pátrání pod Pradědem. In: Horská služba ČR [online]. 2020 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3074-vecerni-patrani-pod-pradedem>.

⁶⁶ HORSKÁ SLUŽBA ČR. Večerní pátrání v okolí Lipové Lázně. In: Horská služba ČR [online]. 2020 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3079-vecerni-patrani-v-okoli-lipove-lazne>.

⁶⁷ HORSKÁ SLUŽBA ČR. Noční pátrání po ztracené houbarce. In: Horská služba ČR [online]. 2019 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/2939-nocni-patrani-po-ztracene-houbarce>.

potvrdilo význam záchranářských psů při vyhledávání pohřešovaných osob během mimořádných událostí.⁶⁸

V říjnu roku 2010 se záchranářští kynologové podíleli na pátrání po devítileté dívce, která se ztratila v Praze. Na vyhledávací akci spolupracovali psovodi z několika záchranných brigád působících v různých částech České republiky. Jejich úkolem bylo společně s ostatními účastníky pátrání prohledat vytipované oblasti a pomoci při hledání pohřešované osoby. Do akce bylo během několika dnů zapojeno větší množství kynologických týmů, které pracovaly podle pokynů Policie České republiky. Tento případ ukázal, že při rozsáhlých pátracích akcích je důležitá koordinace většího počtu záchranářů a efektivní spolupráce mezi jednotlivými organizacemi.⁶⁹

6.2.1 Zhodnocení vybraných případů nasazení záchranářských psů

Uvedené příklady ukazují, že záchranářští psi jsou využíváni při širokém spektru pátracích a záchranných akcí. Nejčastěji se jednalo o pátrání po pohřešovaných osobách v lesním nebo horském prostředí, ale také o zásahy při povodních, zřícení budov nebo zahraničních záchranných misích. Z případů je patrné, že psi dokážou efektivně pracovat i v náročných podmínkách a významně přispívají k lokalizaci hledaných osob.

Za hlavní výhodu nasazení záchranářských psů lze považovat jejich schopnost rychle prohledat rozsáhlé a nepřehledné oblasti pomocí pachu. Současně však jejich práci mohou ovlivnit různé faktory, například obtížný terén, nepříznivé počasí nebo pozdní zahájení pátrání. Důležitou roli hraje také spolupráce s ostatními složkami integrovaného záchranného systému a kvalitní koordinace celé akce.

Na základě vybraných případů lze konstatovat, že záchranářská kynologie má v současné době stále významné postavení v systému pátracích a záchranných prací. Přestože jsou využívány moderní technologie, schopnosti záchranářských psů zůstávají v mnoha situacích obtížně nahraditelné a jejich nasazení může významně přispět k ochraně lidského života a zdraví.

⁶⁸ SVAZ ZÁCHRANNÝCH BRIGÁD KYNOLOGŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Psi záchranáři na svém místě. In: ZACHRANARI.CZ [online]. 2024 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: https://www.zachranari.cz/aktuality/psi-zachranari-na-svem-miste_354.html?mobil=0.

⁶⁹ SVAZ ZÁCHRANNÝCH BRIGÁD KYNOLOGŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Pátrání po Aničce. In: ZACHRANARI.CZ [online]. 2010 [cit. 2026-06-21]. Dostupné z: https://www.zachranari.cz/clanky/patrani-po-anicce_49.html.

7 Výzkumné šetření

V praktické části bakalářské práce je věnována pozornost analýze dat získaných prostřednictvím dotazníkového šetření zaměřeného na kynologii při záchranných pracích. Tato část práce navazuje na teoretickou část a zaměřuje se na zpracování a interpretaci získaných empirických dat.

Hlavním cílem bakalářské práce je charakterizovat využití kynologie v záchranných pracích se zaměřením na výchovu a výcvik psů a jejich praktické nasazení při hledání pohřešovaných osob. Vedlejším cílem je zjistit, jaké jsou nejčastější problémy, se kterými se kynologové setkávají při výcviku a při hledání pohřešovaných osob.

Pro účely výzkumného šetření byl využit záměrný výběr respondentů. Do výzkumu byly zařazeny pouze osoby působící v oblasti služební nebo záchranné kynologie, které mají zkušenosti s výcvikem a případným nasazováním psů při pátracích a záchranných akcích. Tento způsob výběru respondentů umožnil získat relevantní informace od osob, které se dané problematice aktivně věnují a disponují praktickými zkušenostmi. Dotazník byl respondentům zpřístupněn v elektronické podobě prostřednictvím online platformy Survio.

Získaná data byla zpracována pomocí tabulek a grafů a následně doplněna slovním komentářem. Uzavřené a polootevřené otázky byly vyhodnoceny na základě četností jednotlivých odpovědí, zatímco otevřené otázky byly tematicky rozděleny do kategorií podle jejich obsahového zaměření. Cílem tohoto postupu bylo přehledně zachytit hlavní trendy a postoje respondentů k dané problematice. Výsledky dotazníkového šetření slouží jako základ pro následující analytickou část práce, ve které jsou jednotlivé otázky podrobně vyhodnoceny a interpretovány prostřednictvím tabulek, grafů a slovního komentáře.

7.1 Metoda výzkumného šetření

V této bakalářské práci byla zvolena kvantitativní výzkumná metoda realizovaná formou dotazníkového šetření. Tato metoda byla využita z důvodu možnosti získat větší množství odpovědí od respondentů z oblasti služební a záchranné kynologie a následně je systematicky zpracovat a vyhodnotit.

Pro sběr dat byl vytvořen strukturovaný dotazník, který obsahoval celkem 14 otázek. Dotazník zahrnoval uzavřené, polootevřené i otevřené otázky, které umožnily jak jednoznačné statistické vyhodnocení, tak i získání podrobnějších odpovědí vycházejících z praxe respondentů. Sběr dat probíhal v období od 16. 6. 2026 do 19. 6. 2026. Dotazník byl distribuován elektronickou formou prostřednictvím online nástroje Survio. Odkaz na dotazník je zde: <https://www.survio.com/survey/d/R5Y2U3F6F3Y1D4C5E>.

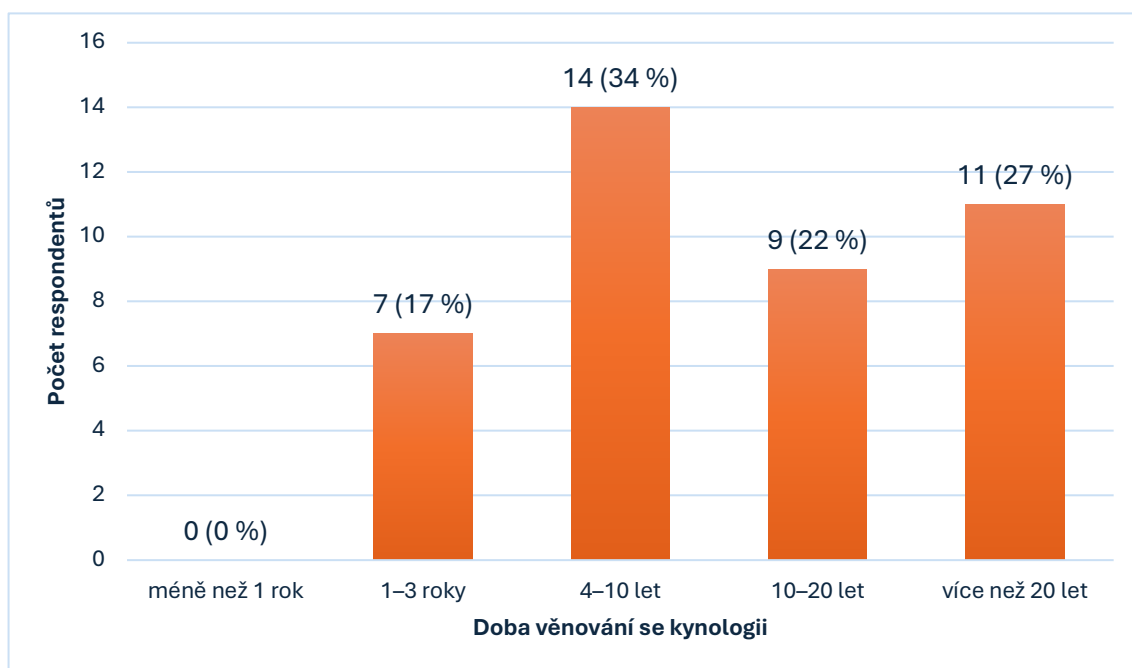
Získaná data byla následně zpracována ve dvou rovinách. Odpovědi z uzavřených a polootevřených otázek byly vyhodnoceny pomocí frekvenční analýzy, tedy na základě četnosti jednotlivých odpovědí a jejich procentuálního zastoupení. U polootevřených otázek měli respondenti kromě nabízených možností k dispozici také variantu „jiná“, do které mohli uvést vlastní odpověď nebo doplnit svůj názor. U otevřených otázek byly odpovědi uspořádány do tematických celků a výsledky byly následně zpracovány do tabulek a grafů a doplněny slovním komentářem. Uzavřené a polootevřené otázky byly vyhodnoceny na základě četnosti jednotlivých odpovědí, zatímco u otevřených otázek byly odpovědi uspořádány do tematických celků. Tento postup umožnil přehledně zachytit hlavní tendence a názory respondentů v dané problematice.

7.2 Vyhodnocení dotazníku

Otázka č. 1: Jak dlouho se věnujete kynologii?

V rámci první otázky byli respondenti dotazováni na délku svého působení v oblasti kynologie. Jednalo se o uzavřenou otázku s možností výběru jedné z pěti nabízených odpovědí.

Graf 1: Délka působení respondentů v kynologii

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

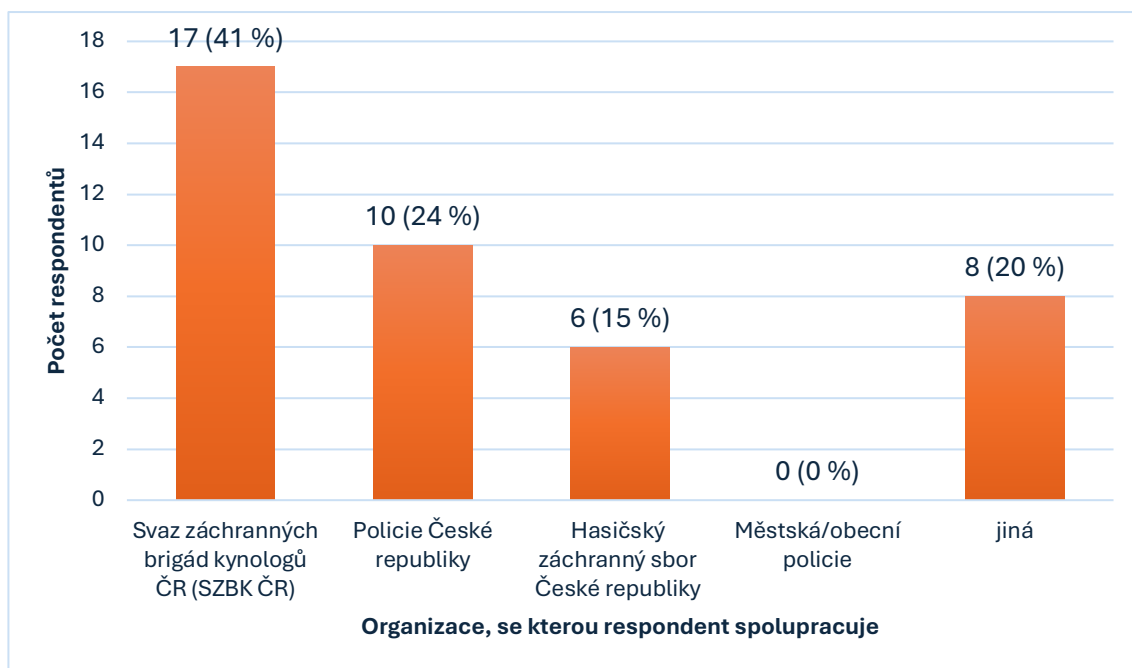
Na úvodní otázku zaměřenou na délku praxe v kynologii odpovědělo celkem 41 respondentů, kteří vybírali z pěti nabízených možností. Největší skupinu tvořili respondenti s praxí v rozmezí 4–10 let, kterých bylo 14 (34 %). Druhou nejpočetnější skupinou byli respondenti s více než 20 lety praxe, kterých se zapojilo 11 (27 %). Dále odpovědělo 9 respondentů s praxí 10–20 let (22 %) a 7 respondentů s praxí 1–3 roky (17 %). Možnost „méně než 1 rok“ nezvolil žádný z respondentů (0 %).

Získané odpovědi ukazují, že většina respondentů se kynologii věnuje delší dobu, přičemž nejčastěji byla zastoupena skupina s praxí 4–10 let a více než 20 let.

Otázka č. 2: S jakou organizací v oblasti kynologie spolupracujete?

V rámci druhé otázky byli respondenti dotazováni na organizaci, se kterou v oblasti kynologie spolupracují. Pro zodpovězení otázky byla nabízena možnost výběru z několika organizací, případně bylo možné uvést jinou organizaci.

Graf 2: Organizace, se kterými respondenti spolupracují v oblasti kynologie

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Na druhou otázku zaměřenou na spolupráci respondentů v oblasti kynologie vybírali respondenti z nabízených organizací. Největší skupinu tvořili respondenti spolupracující se Svazem záchranných brigád kynologů ČR (SZBK ČR), kterých bylo 17 (41 %). Dále 10 respondentů uvedlo spolupráci s Policií České republiky (24 %) a 6 respondentů s Hasičským záchranným sborem České republiky (15 %). Spolupráci s městskou nebo obecní policií neuvedl žádný z respondentů (0 %).

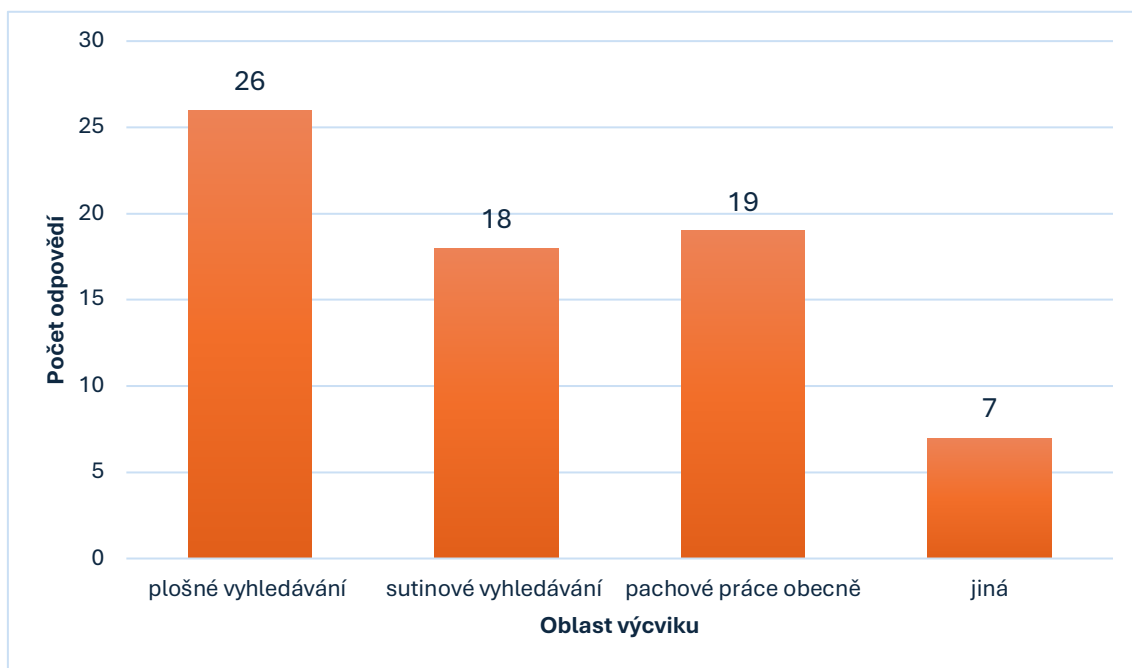
Odpověď „jiná“ byla zvolena 8 respondenty (20 %). V rámci této kategorie se nejčastěji objevovala spolupráce s Celní správou České republiky (2 respondenti) a s organizací K9 Rescue CZ (2 respondenti). Dále byl uveden jeden výskyt spolupráce s Asociací Samaritánů České republiky – Odřad záchranářské kynologie (ASČR OZK), kombinace SZBK ČR a Sboru dobrovolných hasičů (SDH), spojení Celní správy České republiky se SARDOG a také kombinace SZBK ČR s dobrovolnými hasiči HČR SAR.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že respondenti nejčastěji uváděli spolupráci se Svazem záchranných brigád kynologů ČR (SZBK ČR).

Otázka č. 3: Na jaké oblasti výcviku se zaměřujete?

Ve třetí otázce byli respondenti dotazováni na oblasti výcviku, kterým se věnují. Vzhledem k tomu, že se řada psodů zaměřuje na více výcvikových disciplín současně, bylo možné označit více odpovědí.

Graf 3: Oblasti výcviku, na které se respondenti zaměřují

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

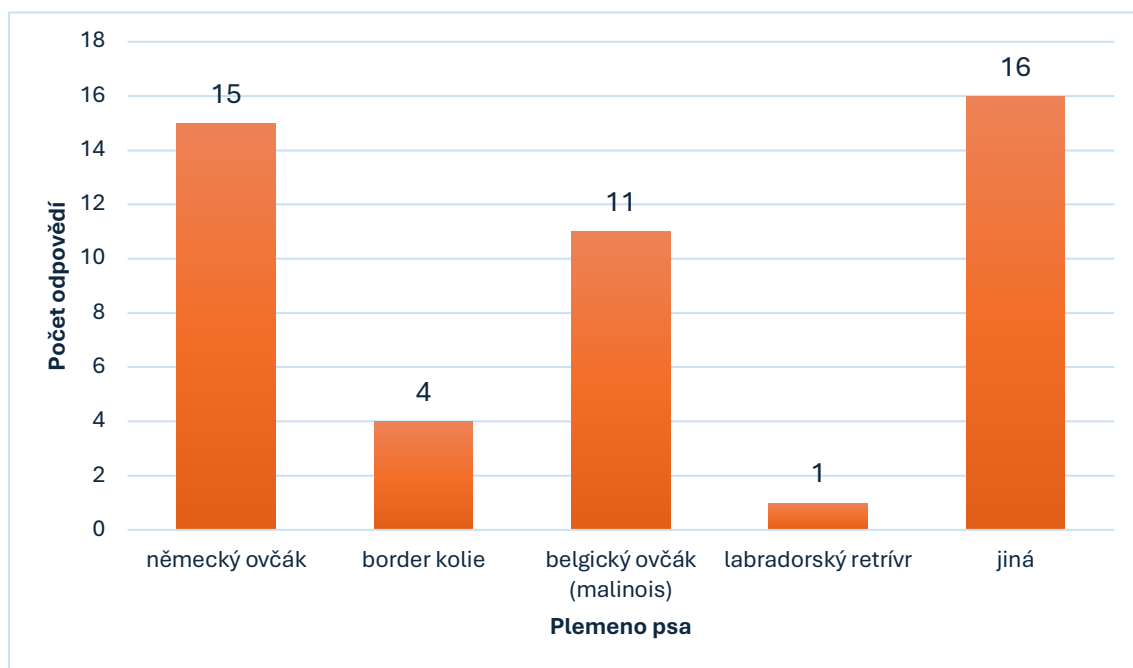
Na třetí otázku zaměřenou na oblasti výcviku, na které se respondenti soustředí, bylo možné zvolit více odpovědí. Nejčastěji bylo uváděno plošné vyhledávání, které bylo označeno 26×. Dále bylo uváděno pachové vyhledávání obecně (19×) a sutinové vyhledávání (18×).

Odpověď „jiná“ byla uvedena 7×. Zahrnovala vodní práce a vyhledávání utonulých osob, které uvedli 3 respondenti, speciální pachové práce, které zvolili 2 respondenti, jeden respondent zmínil všestranný výcvik a jeden respondent uvedl sledování stop včetně mantrailingu.

Otázka č. 4: Jaké plemeno psa používáte?

Ve čtvrté otázce byli respondenti dotazováni na plemena psů, která využívají ve své kynologické praxi. Vzhledem k tomu, že respondenti mohou pracovat s více psy různých plemen, bylo možné zvolit více odpovědí.

Graf 4: Plemena psů využívaná respondenty v kynologické praxi

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

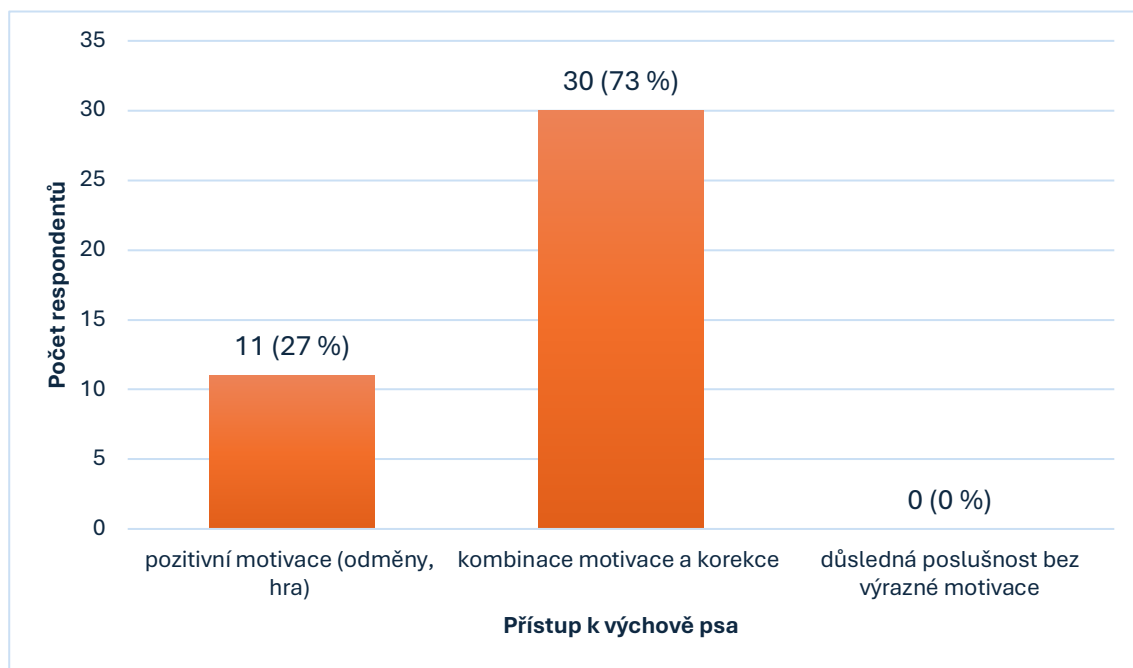
Čtvrtá otázka byla zaměřena na plemena psů, která respondenti využívají ve své kynologické praxi. Nejčastěji byla uvedena možnost „jiná“, která byla zvolena 16×. Z konkrétně uvedených plemen byl nejčastěji zastoupen německý ovčák, který byl zvolen 15×. Belgický ovčák (malinois) byl označen 11×, border kolie 4× a labradorský retrívér pouze 1×.

Odpověď „jiná“ byla uvedena 16× a zahrnovala různá plemena a křížence. Nejčastěji byl uveden australský ovčák, který zvolili 3 respondenti. Dva respondenti uvedli zlatého retrívra. Dále byla jednotlivě zastoupena plemena australská kelpie, gordonsetr, hladkosrstý retrívér, holandský ovčák, kanadský retrívér, knírač velký, malý münsterlandský ohař a šeltie. Jeden respondent uvedl dvě plemena současně – belgický ovčák tervueren a chodský pes. Další respondent uvedl křížence belgického ovčáka malinois a pitbula.

Otázka č. 5: Preferovaný přístup respondentů při výchově psa

V páté otázce byli respondenti dotazováni na přístup, který preferují při výchově svého psa. Pro zodpovězení otázky byla nabízena možnost výběru jedné z uvedených variant.

Graf 5: Preferovaný přístup respondentů při výchově psa

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

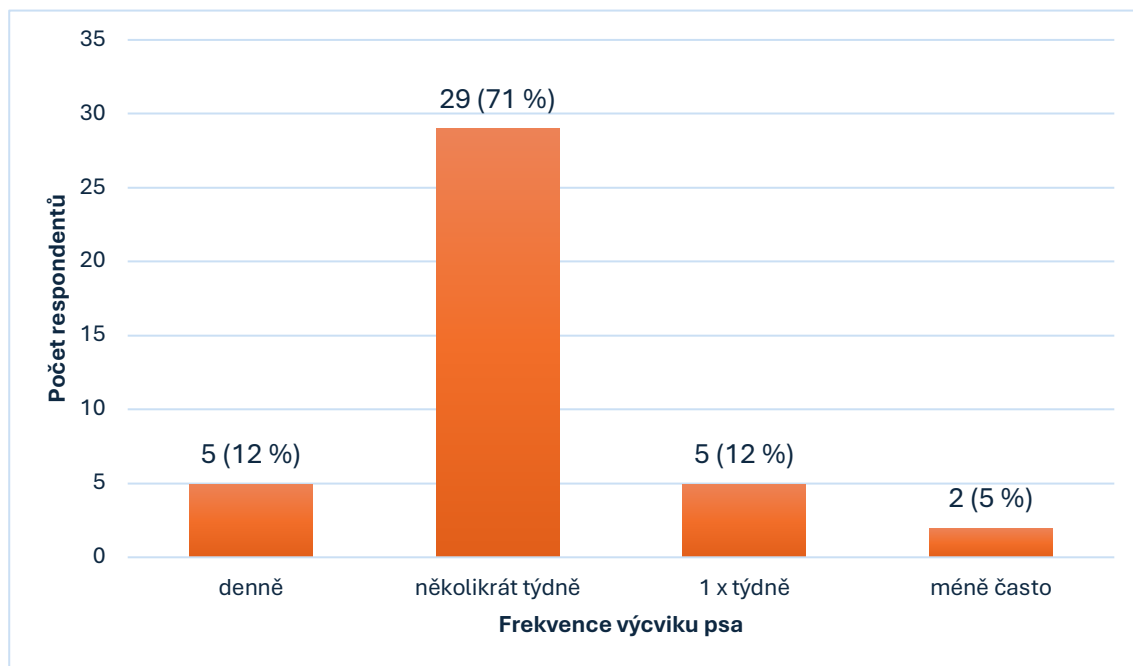
Největší zastoupení měla odpověď kombinace motivace a korekce, kterou zvolilo 30 respondentů (73 %). Tento přístup tak jednoznačně převládal nad ostatními možnostmi. Pozitivní motivaci založenou na odměnách a hře označilo 11 respondentů (27 %). Možnost důsledné poslušnosti bez výrazné motivace nezvolil žádný z respondentů (0 %).

Získané výsledky naznačují, že respondenti upřednostňují přístup založený na kombinaci pozitivní motivace a přiměřené korekce než jednostranné využívání pouze jedné z těchto metod. Současně je patrné, že samotná důsledná poslušnost bez výraznějšího využití motivace není mezi respondenty preferovaným způsobem výchovy psa.

Otázka č. 6: Jak často probíhá výcvik vašeho psa?

Šestá otázka zjišťovala, jak často respondenti se svými psy absolvují výcvik. Respondenti vybírali jednu z nabízených odpovědí.

Graf 6: Frekvence výcviku psů respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

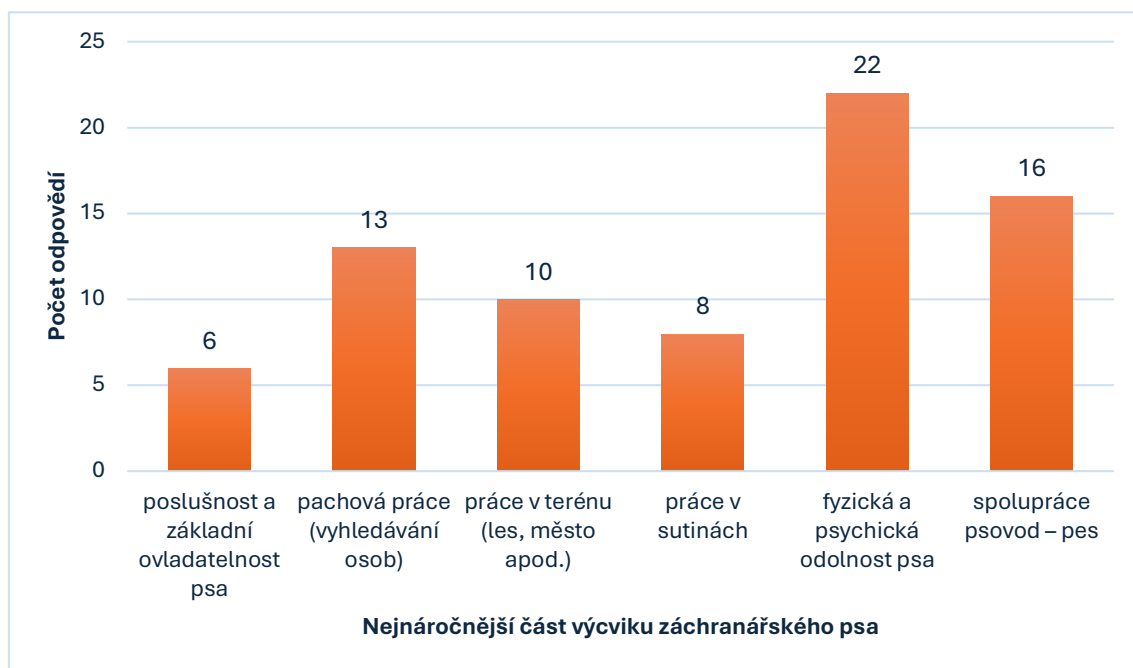
Největší část respondentů uvedla, že výcvik jejich psa probíhá několikrát týdně, tuto možnost zvolilo 29 respondentů (71 %). Dennímu výcviku se věnuje 5 respondentů (12 %), stejný počet respondentů uvedl také možnost výcviku 1× týdně (12 %). Pouze 2 respondenti (5 %) označili odpověď „méně často“.

Získané výsledky ukazují, že většina respondentů se výcviku svých psů věnuje pravidelně a s poměrně vysokou intenzitou. Převaha odpovědi „několikrát týdně“ naznačuje, že pravidelný výcvik je mezi respondenty běžnou součástí kynologické činnosti. Naopak pouze malá část respondentů uvedla, že výcvik probíhá méně často.

Otázka č. 7: Která část výcviku záchranářského psa je podle vás nejnáročnější?

Sedmá otázka byla zaměřena na zjištění, kterou část výcviku záchranářského psa respondenti považují za nejnáročnější. Vzhledem k tomu, že náročnost výcviku může být ovlivněna více faktory současně, měli respondenti možnost označit jednu nebo více odpovědí.

Graf 7: Nejnáročnější části výcviku záchranářského psa podle respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

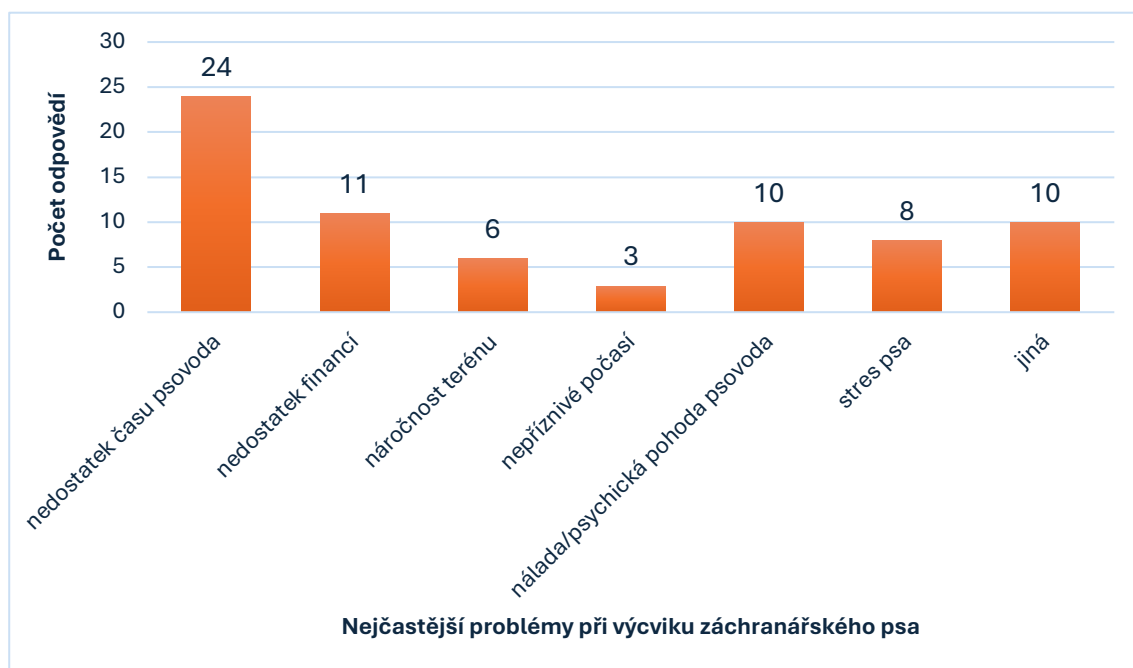
Nejčastěji byla za nejnáročnější část výcviku záchranářského psa označena fyzická a psychická odolnost psa, která získala 22 označení. Druhou nejčastěji uváděnou oblastí byla spolupráce psovoda se psem, která byla označena 16×. Dále následovala pachová práce zaměřená na vyhledávání osob s 13 označeními a práce v terénu, například v lese nebo městském prostředí, s 10 označeními. Práce v sutinách byla označena 8× a poslušnost a základní ovladatelnost psa 6×.

Z výsledků vyplývá, že respondenti považují za nejnáročnější především oblasti související s fyzickou a psychickou připraveností psa a se vzájemnou spoluprací mezi psovodem a psem. Naopak poslušnost a základní ovladatelnost psa byla mezi respondenty označována jako nejnáročnější část výcviku nejméně často.

Otázka č. 8: Jaké jsou nejčastější problémy při výcviku záchranářského psa?

Osmá otázka byla zaměřena na zjištění nejčastějších problémů při výcviku záchranářského psa. Vzhledem k tomu, že se v praxi mohou jednotlivé překážky vyskytovat současně, měli respondenti možnost zvolit více odpovědí.

Graf 8: Nejčastější problémy při výcviku záchranářského psa podle respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Nejčastěji uváděným problémem při výcviku záchranářského psa byl nedostatek času psovoda, který byl označen 24×. Dále respondenti uváděli nedostatek financí (11×) a náladu či psychickou pohodu psovoda (10×). Odpověď „jiná“ byla označena 10×. Mezi další uváděné problémy patřil stres psa (8×), náročnost terénu (6×) a nepříznivé počasí (3×).

V rámci odpovědi „jiná“ respondenti nejčastěji uváděli nedostatek vhodného výcvikového terénu (4×). Následoval nedostatek zkušených psovodů, kteří by se podíleli na výcviku (2×) a nedostatek kvalitních figurantů (1×). Mezi další jednotlivě uváděné odpovědi patřily nedostatečná organizace výcviku a přílišný tlak na psa, nedostatečná motivace psovoda i psa a zjištění nevhodné povahy psa po jeho pořízení.

Z výsledků vyplývá, že nejvýznamnějším problémem při výcviku záchranářských psů je časová vytíženost psovoda, která výrazně převyšuje ostatní uváděné faktory.

Otázka č. 9: Byl/a jste někdy nasazen/a při pátrání po pohřešované osobě?

Devátá otázka byla zaměřena na zjištění, zda byli respondenti někdy nasazeni při pátrání po pohřešované osobě. Jednalo se o uzavřenou otázku, ve které respondenti vybírali jednu z nabízených odpovědí.

Graf 9: Zkušenost respondentů s nasazením při pátrání po pohřešované osobě

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

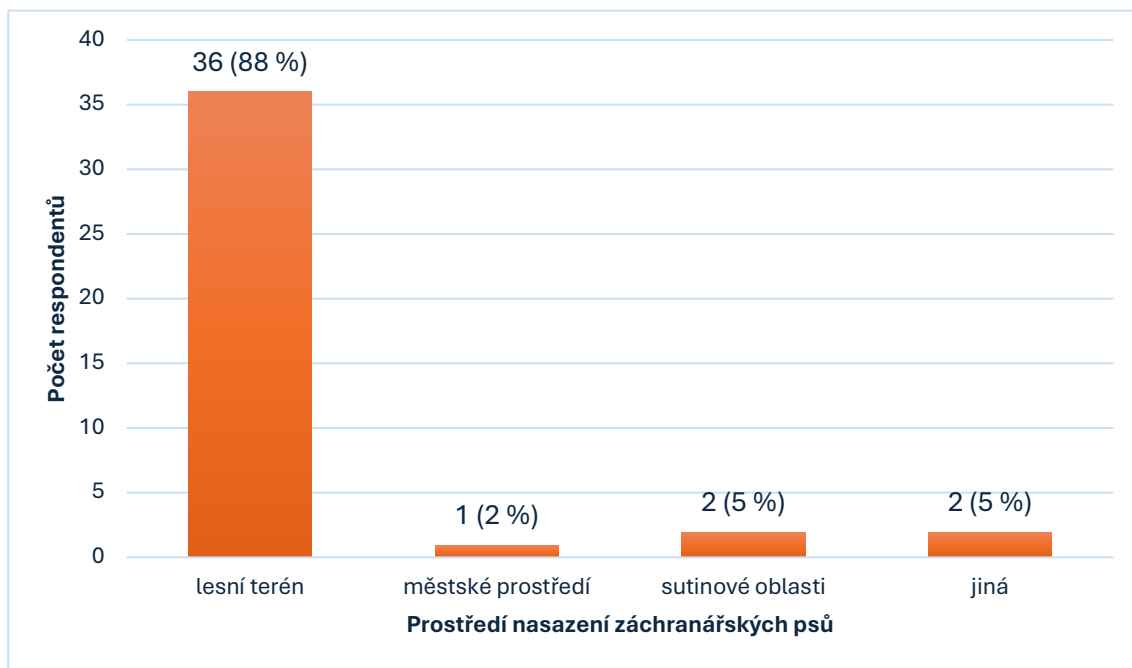
Většina respondentů uvedla, že již byli při pátrání po pohřešované osobě nasazeni, tuto možnost označilo 30 respondentů (73 %). Odpověď „ne“ zvolilo 11 respondentů (27 %).

Výsledky tedy ukazují výraznou převahu respondentů s praktickou zkušeností s reálným nasazením při pátracích akcích.

Otázka č. 10: V jakém prostředí jsou záchranářští psi nejčastěji nasazováni?

Desátá otázka byla zaměřena na zjištění prostředí, ve kterém jsou záchranářští psi nejčastěji nasazováni. Jednalo se o polootevřenou otázku, ve které respondenti vybírali jednu z nabízených možností a zároveň měli možnost uvést vlastní odpověď v kategorii „jiná“.

Graf 10: Nejčastější prostředí nasazení záchranářských psů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Nejčastěji uváděným prostředím byl lesní terén, který označilo 36 respondentů (88 %). Sutinové oblasti zvolili 2 respondenti (5 %) a městské prostředí 1 respondent (2 %). Odpověď „jiná“ byla označena 2× (5 %).

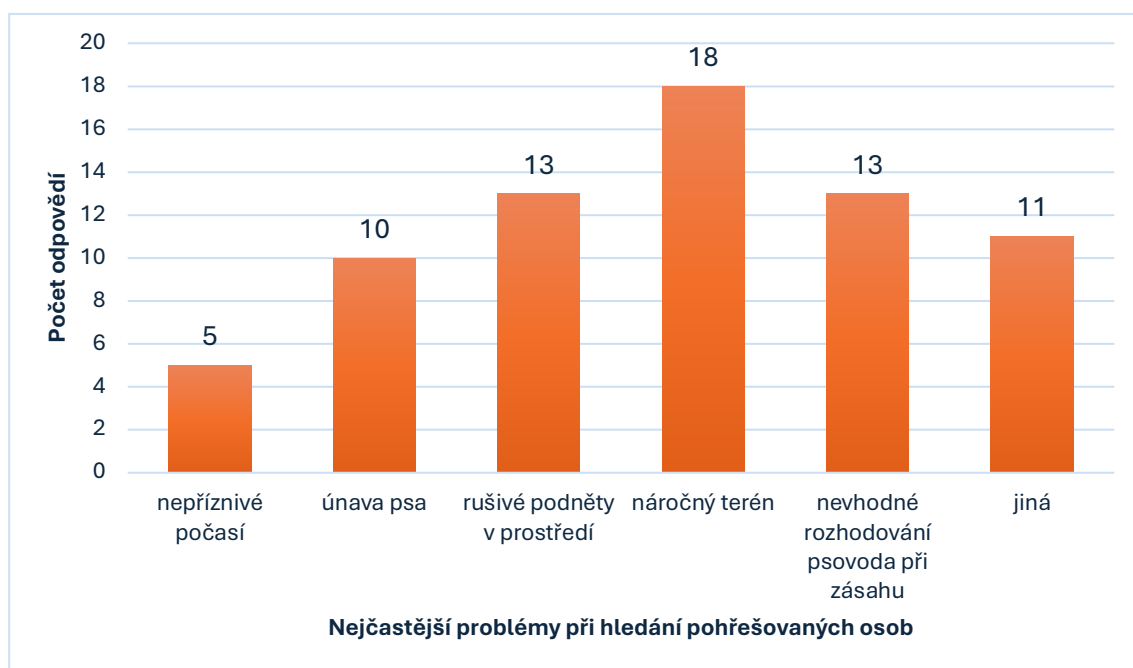
V rámci odpovědi „jiná“ respondenti uváděli vodní prostředí a také obecnější vyjádření, že nasazení závisí na konkrétních podmínkách a že v jejich praxi probíhá nejčastěji v terénu.

Z výsledků vyplývá, že záchranářští psi jsou nejčastěji nasazováni v lesním terénu, zatímco ostatní typy prostředí jsou využívány výrazně méně často.

Otázka č. 11: Jaké jsou nejčastější problémy při hledání pohřešovaných osob?

Jedenáctá otázka byla zaměřena na zjištění nejčastějších problémů při hledání pohřešovaných osob. Jednalo se o polootevřenou otázku, ve které respondenti mohli zvolit více z nabízených odpovědí a zároveň uvést vlastní variantu v možnosti „jiná“.

Graf 11: Nejčastější problémy při hledání pohřešovaných osob

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Nejčastěji uváděným problémem byl náročný terén (18×). Dále byly uváděny rušivé podněty v prostředí (13×), které mohou ztěžovat práci psa a jeho orientaci v terénu. Nevhodné rozhodování psovoda při zásahu bylo uvedeno také 13×. Mezi častěji zmiňované faktory patřila také únava psa (10×) a odpověď „jiná“ (11×). Nepříznivé počasí bylo uvedeno 5×.

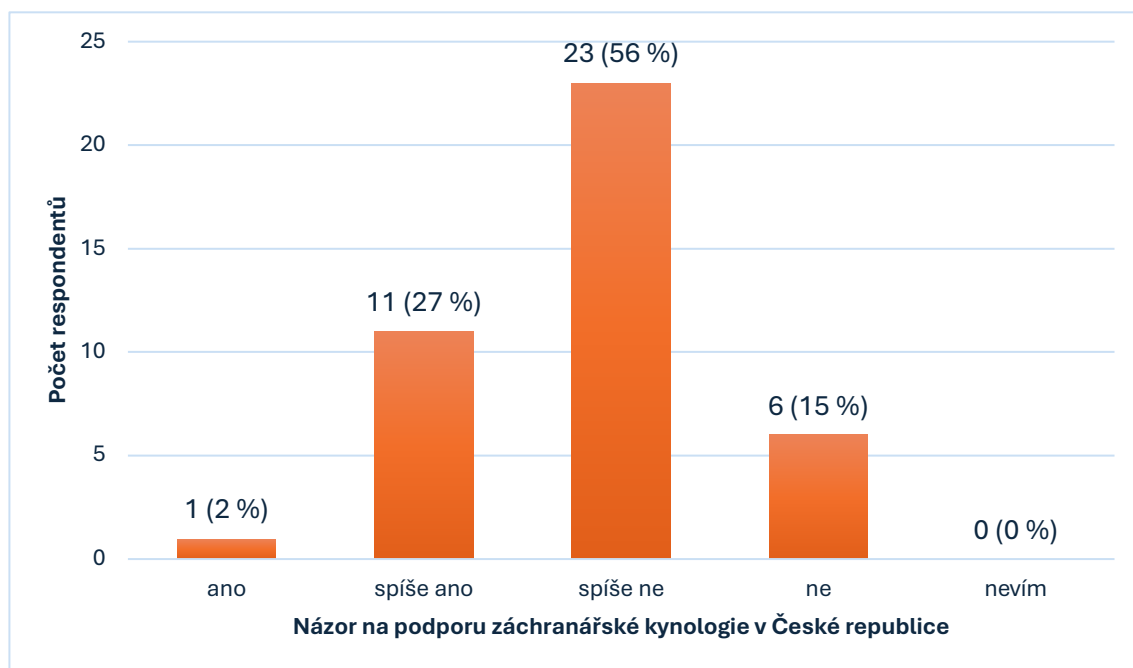
V rámci odpovědi „jiná“ respondenti nejčastěji uváděli odpověď špatné vedení, nevhodné rozhodování a neznalost velitele pátrací akce, která byla uvedena 4×. Dva respondenti zmínili nedostatečnou a špatnou spolupráci s ostatními složkami IZS. Další odpovědi se vyskytovaly jednotlivě a zahrnovaly koordinaci složek při pátrání, velikost terénu v souvislosti s nízkým počtem psů, časovou prodlevu při nasazení psa a špatné pachové vzorky, motivaci psa a také nepřesné či matoucí informace o pohřešované osobě.

Z výsledků vyplývá, že největší problémy při pátrání po pohřešovaných osobách souvisejí především s podmínkami v terénu a vlivy prostředí, ale významnou roli hraje také lidský faktor v podobě rozhodování psovoda.

Otázka č. 12: Myslíte si, že je v České republice dostatečná podpora záchrannářské kynologie?

Dvanáctá otázka byla zaměřena na zjištění názoru respondentů na dostatečnost podpory záchrannářské kynologie v České republice. Jednalo se o uzavřenou otázku, ve které respondenti vybírali jednu z nabízených možností.

Graf 12: Hodnocení dostatečnosti podpory záchrannářské kynologie v České republice

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Nejčastěji respondenti uvedli odpověď „spíše ne“, kterou označilo 23 respondentů (56 %). Dále 11 respondentů (27 %) zvolilo odpověď „spíše ano“. Možnost „ne“ uvedlo 6 respondentů (15 %) a odpověď „ano“ zvolil 1 respondent (2 %). Varianta „nevím“ nebyla zvolena žádným respondentem.

Z výsledků vyplývá, že více než polovina respondentů vnímá podporu záchrannářské kynologie v České republice jako spíše nedostatečnou, přičemž pouze minimální část respondentů ji hodnotí jako dostatečnou.

Otázka č. 13: Jak by se podle vás mohl zlepšit výcvik záchranářských psů?

Třináctá otázka byla otevřeného typu a umožňovala respondentům volně vyjádřit svůj názor na to, jak by bylo možné zlepšit výcvik záchranářských psů. Odpovědi byly následně seskupeny do společných kategorií podle jejich obsahového zaměření a následně zpracovány do tabulky. Jednotlivé odpovědi mohly být zařazeny do více tematických oblastí, proto součet četností nepředstavuje počet respondentů.

Tabulka 1: Tematické oblasti návrhů na zlepšení výcviku záchranářských psů

Tematická oblast	Příklady odpovědí	Počet zmínek
Systémová a finanční podpora	státní podpora, finanční dotace, podpora spolků, větší zájem institucí	9
Výcvikové podmínky a infrastruktura	více trenažérů, výcvikových prostor, lepší zázemí, výcvik v reálných podmínkách	11
Spolupráce a koordinace	IZS, společná cvičení, koordinace složek, součinnost	7
Časové a personální možnosti	více času na výcvik, dobrovolnictví, časová náročnost	4
Modernizace a technologie	drony, biometrické obojky, moderní metody výcviku, lepší výbava	3
Lidský faktor a informovanost	motivace psovoda, znalosti osob, povědomí veřejnosti	4
Obecné/neurčité odpovědi	nevím, individuální názory, nelze jednoznačně určit	7

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Z tabulky vyplývá, že respondenti nejčastěji zmiňovali oblast výcvikových podmínek a infrastruktury, která byla uvedena 11×. Odpovědi v této kategorii se týkaly především potřeby většího množství výcvikových prostor, trenažérů a kvalitnějšího zázemí pro výcvik. Respondenti poukazovali také na význam výcviku v reálných podmínkách, který umožňuje lepší přípravu psů i psovodů na skutečné zásahy. Někteří respondenti zdůrazňovali zejména nedostatek prostor pro sutinový výcvik a potřebu rozšíření možností praktického nácviku v různých typech terénu.

Druhou nejčastěji zastoupenou oblastí byla systémová a finanční podpora (9×). Respondenti v této souvislosti uváděli především potřebu větší státní podpory, finančních dotací a celkového zvýšení zájmu institucí o oblast záchranářské kynologie. Některé odpovědi poukazyvaly na skutečnost, že výcvik záchranářských psů je finančně i časově náročný a je často zajišťován dobrovolníky. Z tohoto důvodu respondenti považují větší

finanční podporu za jeden z důležitých předpokladů dalšího rozvoje záchranné kynologie.

Významnou oblast představovala také spolupráce a koordinace (7×). Respondenti zdůrazňovali potřebu častější spolupráce mezi jednotlivými složkami integrovaného záchranného systému, kynologickými týmy a dalšími organizacemi podílejícími se na pátracích akcích. Opakovaně byla zmiňována potřeba společných cvičení, která by přispěla ke zlepšení komunikace, koordinace a vzájemné součinnosti při reálných zásazích. Lepší spolupráce mezi jednotlivými subjekty byla vnímána jako důležitý faktor vedoucí ke zvýšení efektivity pátracích akcí.

Kategorii časové a personální možnosti uvedli respondenti 4×. Odpovědi se zaměřovaly zejména na nedostatek času, který mohou psovodi věnovat výcviku. Tato skutečnost souvisí především s tím, že se mnoho psovodů věnuje záchranné kynologii ve svém volném čase a vedle svého zaměstnání. Někteří respondenti proto považují za důležité vytvořit podmínky, které by umožnily věnovat výcviku více času a zajistit jeho pravidelnost.

Stejný počet zmínek zaznamenala také oblast lidského faktoru a informovanosti (4×). Respondenti upozorňovali na význam motivace psovodů, jejich odborných znalostí a připravenosti. Zároveň se objevovaly názory poukazující na potřebu lepší informovanosti veřejnosti i osob podílejících se na pátracích akcích o možnostech a způsobech práce záchranných psů. Lepší povědomí o této problematice by podle respondentů mohlo přispět k efektivnějšímu využívání záchranné kynologie v praxi.

Modernizace a technologie byly zmíněny 3×. Respondenti v této kategorii navrhovali využívání moderních technologií, například dronů nebo biometrických obojků, které mohou usnadnit orientaci v terénu, monitorovat zdravotní stav psa a zvýšit efektivitu výcviku i samotného nasazení při pátracích akcích. Přestože se tato oblast neobjevovala tak často jako ostatní témata, představuje zajímavý směr dalšího rozvoje záchranné kynologie.

Poslední kategorii tvořily obecné a neurčité odpovědi (7×). Patřily sem zejména odpovědi typu „nevím“ nebo názory zdůrazňující, že kvalita výcviku závisí především na konkrétních lidech, jejich zkušenostech a přístupu. Někteří respondenti také uvedli, že současnou úroveň výcviku považují za dostatečnou a nevidí potřebu zásadních změn.

Z výsledků vyplývá, že respondenti spatřují největší prostor pro zlepšení výcviku záchranářských psů především v oblasti výcvikových podmínek a infrastruktury, systémové a finanční podpory a spolupráce mezi jednotlivými složkami. Významnou roli však hrají také lidský faktor, dostupnost času pro výcvik a postupné zavádění moderních technologií do výcvikové praxe. Tyto oblasti společně vytvářejí podmínky, které mohou přispět ke zvýšení kvality přípravy záchranářských psů i efektivity jejich nasazení při pátracích akcích.

Otázka č. 14: Jak by se podle vás mohlo zlepšit nasazení záchranářských psů při pátrání?

Čtrnáctá otázka byla otevřeného typu a zaměřovala se na názory respondentů na možnosti zlepšení nasazení záchranářských psů při pátrání po pohřešovaných osobách. Odpovědi byly následně zpracovány do tematických kategorií a přehledně shrnuty v tabulce. Jednotlivé odpovědi mohly být zařazeny do více tematických oblastí, proto součet četností nepředstavuje počet respondentů.

Tabulka 2: Návrhy respondentů na zlepšení nasazení záchranářských psů při pátrání

Tematická oblast	Příklady odpovědí	Počet zmínek
Spolupráce a komunikace mezi složkami IZS	společná cvičení, spolupráce s PČR, komunikace mezi složkami, koordinace pátrání	14
Včasné a častější nasazování psů	okamžité povolání psovoda, rychlé nasazení, častější využívání psů, nasazování již v první fázi pátrání	12
Informovanost veřejnosti a složek IZS	větší povědomí o možnostech záchranářských psů, informovanost velitelů, operačních důstojníků, veřejnosti	8
Systémové a organizační změny	sjednocení postupů povolávání, menší byrokracie, systémové využívání psů	3
Moderní technologie a vybavení	GPS, drony, digitální mapy, kamery, logistická podpora, vybavení	4
Dobrovolní psovodi a kynologické týmy	větší využívání dobrovolníků, zapojování SAR týmů	6
Obecné / neurčité odpovědi	nevím, individuální názory	5

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Z odpovědí respondentů vyplynulo, že nejčastěji zmiňovanou oblastí pro zlepšení nasazení záchranářských psů při pátrání je spolupráce a komunikace mezi složkami IZS, která byla uvedena 14×. Respondenti zdůrazňovali především potřebu lepší komunikace mezi jednotlivými složkami, užší spolupráce s Policií České republiky a častější realizaci společných cvičení. Současně poukazovali na význam efektivní koordinace pátracích akcí, která může přispět k rychlejšímu a účinnějšímu využití záchranářských psů v terénu.

Druhou nejčastěji zastoupenou oblastí bylo včasné a častější nasazování psů (12×). Respondenti se shodovali na tom, že záchranářští psi by měli být povoláváni co nejdříve po nahlášení pohřešované osoby a měli by být využíváni již v počátečních fázích pátrací akce. Některé odpovědi upozorňovaly na skutečnost, že pozdní nasazení psů může snižovat efektivitu jejich práce a pravděpodobnost úspěšného nalezení pohřešované osoby.

Významnou oblastí byla také informovanost veřejnosti a složek IZS (8×). Respondenti poukazovali na potřebu zvyšování povědomí o možnostech využití záchranářských psů při pátracích akcích. Často byla zmiňována zejména informovanost velitelů zásahů, operačních důstojníků a dalších osob, které rozhodují o nasazení kynologických týmů. Lepší znalost možností záchranářské kynologie by podle respondentů mohla vést k častějšímu a efektivnějšímu využívání psů při pátrání.

Kategorie dobrovolní psovodi a kynologické týmy byla zastoupena 6×. Odpovědi se zaměřovaly především na větší využívání dobrovolných psovodů a zapojování specializovaných kynologických týmů do pátracích akcí. Respondenti upozorňovali na skutečnost, že dobrovolníci často disponují potřebnou kvalifikací a zkušenostmi, avšak jejich potenciál není vždy plně využíván.

Moderní technologie a vybavení byly zmíněny 4×. Respondenti navrhovali využívání GPS zařízení, dronů, digitálních map nebo kamerových systémů, které by mohly podpořit práci psovodů a zvýšit efektivitu pátracích akcí. Současně byla zmiňována potřeba kvalitnějšího vybavení a logistické podpory při zásazích.

Nejméně často byly zastoupeny systémové a organizační změny (3×). Respondenti zde navrhovali zejména sjednocení postupů při povolávání kynologických týmů, omezení administrativní zátěže a systematictější využívání záchranářských psů v rámci pátracích akcí.

Do kategorie obecných a neurčitých odpovědí bylo zařazeno 5 odpovědí. Jednalo se především o odpovědi typu „nevím“ nebo o individuální názory, které nebylo možné jednoznačně zařadit do některé z ostatních tematických oblastí.

Z výsledků vyplývá, že respondenti považují za nejdůležitější především zlepšení spolupráce a komunikace mezi složkami IZS a rychlejší nasazování záchranářských psů při pátracích akcích. Důležitou roli podle nich hraje také informovanost osob rozhodujících o nasazení kynologických týmů a efektivnější využívání dostupných lidských i technických zdrojů.

8 Diskuze

Na základě provedeného dotazníkového šetření lze konstatovat, že záchranářská kynologie představuje v rámci pátracích a záchranných prací významnou složku integrovaného záchranného systému. Získané výsledky poukazují na to, že tato oblast je v praxi považována za velmi přínosnou, avšak zároveň je ovlivněna řadou faktorů, které mohou její efektivitu výrazně snižovat.

Úvodní otázky dotazníku byly zaměřeny na základní charakteristiku respondentů. Jejich účelem bylo ověřit, že se výzkumného šetření účastnily osoby s praktickými zkušenostmi v oblasti služební nebo záchranářské kynologie. Z výsledků vyplynulo, že většina respondentů se kynologii věnuje dlouhodobě, a lze proto předpokládat, že jejich odpovědi vycházejí z odborných znalostí a praktických zkušeností získaných při výcviku i nasazování psů.

Z hlediska prostředí nasazení záchranářských psů bylo zjištěno, že nejčastěji jsou využíváni v lesním terénu, který je pro pátrací akce nejtypičtější. Méně často jsou psi nasazováni v městském prostředí nebo v sutinách, což může souviset s charakterem pohřešovaných osob i s organizačními možnostmi zásahových složek. Toto zjištění ukazuje, že praxe je stále převážně orientována na přírodní prostředí, což odpovídá tradičnímu využití záchranářské kynologie.

V oblasti problémů při pátrání respondenti nejčastěji uváděli náročný terén, rušivé podněty v prostředí, únavu psa a nevhodné rozhodování psovoda. Tyto faktory potvrzují, že úspěšnost nasazení není závislá pouze na výcviku psa, ale také na zkušenostech psovoda a konkrétních podmínkách zásahu. V praxi se tak projevuje kombinace lidského a environmentálního faktoru, což odpovídá i odborným poznatkům v oblasti kynologie, které zdůrazňují nutnost správného řízení a taktiky nasazení.

Z hlediska podpory záchranářské kynologie byla zjištěna spíše nejednoznačná hodnocení. Část respondentů považuje podporu za dostatečnou, nicméně významná skupina ji vnímá jako nedostatečnou nebo pouze částečnou. Tato skutečnost naznačuje rozdíly v praxi mezi jednotlivými regiony a složkami, což může být způsobeno odlišnou úrovní organizace nebo financování.

Velmi významnou oblastí bylo hodnocení výcviku záchranářských psů. Respondenti se shodovali, že výcvik je obecně na dobré úrovni, nicméně opakovaně

se objevovala potřeba jeho dalšího rozvoje. Nejčastěji byla zmiňována nutnost většího množství výcvikových prostor, trenažérů a možností nácviku v reálných podmínkách. Zároveň byla zdůrazněna potřeba lepšího materiálního vybavení psovodů i psů, což přímo souvisí s efektivitou samotného nasazení.

V oblasti nasazení záchranářských psů při pátrání respondenti poukazovali na potřebu včasného a rychlého povolání kynologických týmů. Z výsledků vyplývá, že právě čas hraje zásadní roli, protože s jeho prodlužováním klesá pravděpodobnost úspěšného nalezení pohřešované osoby. Dále byla zdůrazněna potřeba lepší koordinace mezi složkami IZS a větší využívání dobrovolných kynologických týmů.

Významnou část odpovědí tvořila také problematika informovanosti. Respondenti upozorňovali, že možnost využití záchranářských psů není vždy dostatečně známa zejména u velitelů zásahu a operačních důstojníků. To může vést k opožděnému nebo nedostatečnému nasazení kynologických jednotek, což snižuje efektivitu pátracích akcí.

V otevřených otázkách se objevovala řada návrhů na zlepšení, které lze rozdělit do několika oblastí. Nejčastěji byla zmiňována lepší spolupráce složek IZS, rychlejší a systémovější nasazování psů, větší informovanost, rozvoj výcvikového zázemí a zapojení moderních technologií, jako jsou drony či GPS systémy. Respondenti také zdůrazňovali význam dobrovolných psovodů, kteří tvoří důležitou součást záchranářské kynologie v praxi.

Z pohledu autorky této bakalářské práce lze na základě získaných dat konstatovat, že největší prostor pro zlepšení záchranářské kynologie v České republice spočívá v oblasti koordinace složek IZS, včasného nasazení kynologických týmů a systémové podpory této činnosti. Významným faktorem je také lidský prvek, tedy zkušenosti psovodů a rozhodování velitelů zásahu, které mají přímý dopad na úspěšnost pátracích operací.

Z teoretického hlediska získané výsledky potvrzují odborné poznatky, které zdůrazňují důležitost rychlosti zásahu, správné organizace a kvalitního výcviku. Z praktického hlediska však práce ukazuje, že v reálných podmínkách existují určité rezervy, zejména v oblasti komunikace, informovanosti a organizačního zajištění.

Přínos této bakalářské práce pro obor spočívá především v uceleném pohledu na současnou situaci záchranné kynologie z perspektivy samotných psovodů. Výsledky mohou sloužit jako podklad pro další rozvoj výcviku, zlepšení spolupráce složek IZS a celkové zkvalitnění využívání záchranných psů při pátracích akcích.

Celkově lze shrnout, že záchranná kynologie je v praxi vnímána jako klíčový nástroj při pátrání po pohřešovaných osobách, avšak její efektivita může být dále zvýšena prostřednictvím lepší organizace, koordinace a podpory na systémové úrovni.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala využitím kynologie v záchranných pracích se zaměřením na výchovu a výcvik záchranářských psů a jejich praktické nasazení při vyhledávání pohřešovaných osob. Součástí práce bylo také zjištění nejčastějších problémů, se kterými se kynologové setkávají během výcviku i při samotných pátracích akcích.

Na základě zpracovaných teoretických poznatků a výsledků dotazníkového šetření lze konstatovat, že hlavní cíl bakalářské práce byl splněn. V práci byla charakterizována záchranářská kynologie, proces výchovy a výcviku záchranářských psů i jejich využití při pátracích a záchranných pracích. Současně byly prostřednictvím reálných příkladů nasazení představeny situace, ve kterých sehráli záchranářští psi významnou roli při vyhledávání pohřešovaných osob nebo při zásazích po mimořádných událostech.

Za splněný lze považovat také vedlejší cíl práce. Prostřednictvím dotazníkového šetření mezi osobami působícími v oblasti služební a záchranářské kynologie se podařilo identifikovat problémy, které respondenti vnímají jako nejvýznamnější. Mezi nejčastěji zmiňované oblasti patřila především nedostatečná spolupráce a komunikace mezi jednotlivými složkami integrovaného záchranného systému, pozdní nasazování kynologických týmů při pátracích akcích a také nedostatečná finanční a systémová podpora záchranářské kynologie. Respondenti rovněž upozorňovali na potřebu většího množství výcvikových prostor, trenažerů a společných cvičení s ostatními složkami IZS.

Za jeden z nejzajímavějších poznatků považuji skutečnost, že mnoho respondentů nevidí hlavní problém v samotném výcviku psů, ale spíše v organizačních a systémových otázkách. Z odpovědí vyplynulo, že úspěšnost pátrací akce je často ovlivněna nejen připraveností psa a psovoda, ale také kvalitou komunikace mezi zasahujícími složkami, rychlostí povolání kynologických týmů a informovaností osob, které o jejich nasazení rozhodují. Právě tyto faktory mohou mít zásadní vliv na průběh a výsledek pátrání.

Z výsledků práce je patrné, že záchranářská kynologie má v současné době stále nezastupitelné postavení. Přestože dochází k rozvoji moderních technologií, jako jsou drony, termovizní systémy nebo GPS zařízení, schopnosti záchranářských psů zatím nelze plně nahradit. Pes dokáže zachytit lidský pach a efektivně pracovat i v prostředí,

kde jsou technické prostředky omezené nebo méně účinné. Z tohoto důvodu považuji záchranářské psy za důležitou součást pátracích a záchranných akcí a domnívám se, že jejich význam bude přetrvávat i v budoucnosti.

Na základě získaných poznatků se domnívám, že by si záchranářská kynologie zasloužila větší podporu. Z odpovědí respondentů vyplynulo, že velká část výcviku a přípravy je založena na dobrovolné činnosti psovodů, kteří této aktivitě věnují značné množství svého volného času i finančních prostředků. Přestože výsledky jejich práce mohou přispět k nalezení pohřešovaných osob a záchrane lidských životů, ne vždy je jejich činnost dostatečně podporována nebo využívána.

Přínos této bakalářské práce spatřuji především ve shrnutí základních poznatků o záchranářské kynologii a v zachycení zkušeností a názorů osob, které se této činnosti aktivně věnují. Práce poukazuje nejen na význam záchranářských psů při pátracích a záchranných akcích, ale také na problémy, které mohou ovlivňovat efektivitu jejich výcviku a nasazení. Získané poznatky mohou být využity k lepšímu pochopení této problematiky a mohou sloužit jako podklad pro další odborné práce zaměřené na oblast záchranářské kynologie.

Lze konstatovat, že záchranářská kynologie představuje důležitou součást systému pátracích a záchranných prací. Úspěšné nasazení záchranářského psa je výsledkem dlouhodobé a náročné přípravy, která vyžaduje odborné znalosti, zkušenosti a značné časové nasazení ze strany psovoda. Právě proto je důležité věnovat této oblasti dostatečnou pozornost a vytvářet podmínky pro její další rozvoj.

Záchranářští psi i jejich psovodi tak i nadále představují důležitou součást pátracích a záchranných akcí a jejich činnost má nezastupitelný význam při ochraně lidského života a zdraví.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BACON, Lance M. *Psí hrdinové: Tajné úkoly a obětavá služba*. Praha: Slovart, 2016. 159 s. ISBN 978-80-7529-053-3.
2. DOSTÁL, J. *Genetika a šlechtění plemen psů*. České Budějovice: Dona, 2007. 261 s. ISBN 978-80-7322-104-1.
3. EIS, V. *Pachové práce služebních psů*. Praha: Naše vojsko, 2018. 160 s. ISBN 978-80-206-1705-7.
4. FALAPPI, R. *Psi: Poznávání, výběr, péče a chov*. Praha: Ikar, 2001. 224 s. ISBN 80-7202-885-5.
5. GERRITSEN, R a HAAK, R. *K9 Search and Rescue: A Manual for Training the Natural Way*. Alberta: Brush Education, 2014. 288 s. ISBN 978-1-55059-447-8.
6. HARTL, K. *Výchova a výcvik psa: služební a pracovní plemena*. Praha: Naše vojsko, 2022. 297 s. ISBN 978-80-206-1396-7.
7. HORÁK, F. *Plemenné standardy užitkových psů*. Praha: Naše vojsko, 2020. 284 s. ISBN 978-80-206-1894-8.
8. HRUŠOVSKÝ, J a kol. *pes a jeho výcvik*. Praha: Naše vojsko, 1990. 331 s. ISBN 80-206-0091-4.
9. JANČAŘÍKOVÁ, K. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. 240 s. ISBN 978-80-7428-354-3.
10. KOLLER, J. *Kynologická příručka*. Praha: Naše vojsko, 2019. 272 s. ISBN 978-80-206-1823-8.
11. MÜLLER, M. *Výcvik všestranného psa: Od štěněte k dokonalému psovi*. Praha: Brázda s.r.o., 2006. 195 s. ISBN 80-209-0349-6.
12. RULC, J. *Dějiny československé služební kynologie: Vznik a historický vývoj četnické a policejní kynologie, jakož i ostatní služební kynologie na území Československa*. Praha: CanisTR, 2014. 764 s. ISBN 978-80-904210-8-0.
13. SOUKUPOVÁ, I. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. 178 s. ISBN 978-80-260-5627-0.
14. SVOBODA, P. *Psí záchranář: Vzpomínky nejen na misi v Bejrútu a na zásah při tornádu*. Brno: CPress, 2022. 149 s. ISBN 978-80-264-4313-1.
15. TAYLOR, D. *Váš pes*. Bratislava: Prúdy, 1992. 287 s. ISBN 80-85355-05-1.

Elektronické zdroje

1. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Kynologie v integrovaném záchranném systému. In: Hasičský záchranný sbor České republiky. Integrovaný záchranný systém. Praha: Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. 2000–2026. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu.aspx>.
2. HORSKÁ SLUŽBA ČR. Noční pátrání po opilém muži. In: Horská služba ČR [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3092-nocni-patrani-po-opilem-muzi>.
3. HORSKÁ SLUŽBA ČR. Noční pátrání po ztracené houbaře. In: Horská služba ČR [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/2939-nocni-patrani-po-ztracene-houbarce>.
4. HORSKÁ SLUŽBA ČR. Večerní pátrání pod Pradědem. In: Horská služba ČR [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3074-vecerni-patrani-pod-pradedem>.
5. HORSKÁ SLUŽBA ČR. Večerní pátrání u Lenory. In: Horská služba ČR [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3114-vecerni-patrani-u-lenory>.
6. HORSKÁ SLUŽBA ČR. Večerní pátrání v okolí Lipové Lázně. In: Horská služba ČR [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3079-vecerni-patrani-v-okoli-lipove-lazne>.
7. KYNLOGICKÁ ZÁCHRANNÁ JEDNOTKA ČESKÉ REPUBLIKY. Jak získat pomoc. In: Kynologická záchranná jednotka České republiky [online]. 2015–2026 [cit. 2026-06-19]. Dostupné z: <https://kzjcr.cz/jak-ziskat-pomoc/>.
8. KYNOLOGICKÁ ZÁCHRANNÁ JEDNOTKA ČESKÉ REPUBLIKY. O nás. In: Kynologická záchranná jednotka České republiky [online]. 2015–2026. Dostupné z: <https://kzjcr.cz/o-nas/>.
9. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Odbor služební kynologie a hipologie. In: Policie České republiky [online]. 2026. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>.
10. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Společné pátrání v Českém Švýcarsku zachránilo vyčerpaného seniora. In: Policie České republiky [online]. 2026.

Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/spolecne-patrani-v-ceskem-svycarsku-zachranilo-vycerpaneho-seniora.aspx>.

11. SIRIUS, Z. S. – ZÁCHRANNÁ KYNOLOGICKÁ SLUŽBA POODŘÍ. O nás. In: Rescue-dog.cz [online]. Dostupné z: <http://rescue-dog.cz/>.
12. SVAZ ZÁCHRANNÝCH BRIGÁD KYNOLOGŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Pátrání po Aničce. In: ZACHRANARI.CZ [online]. 2010. Dostupné z: https://www.zachranari.cz/clanky/patrani-po-anicce_49.html.
13. SVAZ ZÁCHRANNÝCH BRIGÁD KYNOLOGŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Představení SZBK ČR. In: ZACHRANARI.CZ [online]. 2000–2026. Dostupné z: https://www.zachranari.cz/predstaveni-szbk-cr_52.html.
14. SVAZ ZÁCHRANNÝCH BRIGÁD KYNOLOGŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Psi záchránáři na svém místě. In: ZACHRANARI.CZ [online]. 2024. Dostupné z: https://www.zachranari.cz/aktuality/psi-zachranari-na-svem-miste_354.html?mobil=0.
15. USAR.CZ. Český tým se podílel na podpurných pracích v povodněmi zasaženém Texasu. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. 2025. Dostupné z: <https://www.usar.cz/2025/11/07/cesky-tym-se-podilel-na-podpurnych-pracich-v-povodnemi-zasazenem-texasu/>.
16. USAR.CZ. USAR CZ – Ostrava. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. Dostupné z: <https://www.usar.cz/odrad-usar/usar-cz-ostrava/>.
17. USAR.CZ. Výbuch v Bejrútu – aktuální informace z místa nasazení USAR týmu. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.usar.cz/2020/08/06/vybuch-v-bejrutu-aktualni-informace-z-mista-nasazeni-usar-tymu/>.
18. USAR.CZ. Zemětřesení v Turecku 2023. In: USAR.CZ. USAR – odřad USAR CZ Ostrava [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.usar.cz/2023/02/20/zemetreseni-v-turecku-2023/>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.
2. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky, 2012, č. 41. In: Sbírka interních aktů řízení, Hasičský záchranný sbor České republiky

[online]. 2012. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu.aspx>.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Tematické oblasti návrhů na zlepšení výcviku záchrannářských psů

Tabulka 2: Návrhy respondentů na zlepšení nasazení záchrannářských psů při pátrání

Graf 1: Délka působení respondentů v kynologii

Graf 2: Organizace, se kterými respondenti spolupracují v oblasti kynologie

Graf 3: Oblasti výcviku, na které se respondenti zaměřují

Graf 4: Plemena psů využívaná respondenty v kynologické praxi

Graf 5: Preferovaný přístup respondentů při výchově psa

Graf 6: Frekvence výcviku psů respondentů

Graf 7: Nejnáročnější části výcviku záchrannářského psa podle respondentů

Graf 8: Nejčastější problémy při výcviku záchrannářského psa podle respondentů

Graf 9: Zkušenost respondentů s nasazením při pátrání po pohřešované osobě

Graf 10: Nejčastější prostředí nasazení záchrannářských psů

Graf 11: Nejčastější problémy při hledání pohřešovaných osob

Graf 12: Hodnocení dostatečnosti podpory záchrannářské kynologie v České republice

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník k využití kynologie v záchranných pracích

Tento dotazník je součástí bakalářské práce zaměřené na využití kynologie v záchranných pracích se zaměřením na výchovu a výcvik psů a jejich praktické nasazení při hledání pohřešovaných osob. Jeho cílem je získat názory a zkušenosti osob působících v oblasti služební a záchranářské kynologie.

Vyplnění dotazníku je dobrovolné a anonymní. Získané údaje budou využity výhradně pro účely zpracování bakalářské práce.

Děkuji za Váš čas a ochotu podílet se na tomto šetření.

1. Jak dlouho se věnujete kynologii? (Vyberte jednu odpověď)

- méně než 1 rok
- 1–3 roky
- 4–10 let
- 10–20 let
- více než 20 let

2. S jakou organizací v oblasti kynologie spolupracujete? (Vyberte jednu odpověď)

- Svaz záchranných brigád kynologů ČR (SZBK ČR)
- Policie České republiky
- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Městská/obecní policie
- jiná (prosím uveďte)

3. Na jaké oblasti výcviku se zaměřujete? (Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- plošné vyhledávání
- sutinové vyhledávání
- pachové práce obecně
- jiná (prosím uveďte)

4. Jaké plemeno psa používáte? (Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- německý ovčák
- border kolie
- belgický ovčák (malinois)
- labradorský retrívr
- jiná (prosím uveďte)

5. Jaký přístup je pro vás nejdůležitější při výchově vašeho psa? (Vyberte jednu odpověď)

- pozitivní motivace (odměny, hra)
- kombinace motivace a korekce
- důsledná poslušnost bez výrazné motivace

6. Jak často probíhá výcvik vašeho psa? (Vyberte jednu odpověď)

- denně
- několikrát týdně
- 1x týdně
- méně často

7. Která část výcviku záchranářského psa je podle vás nejnáročnější? (Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- poslušnost a základní ovladatelnost psa
- pachová práce (vyhledávání osob)
- práce v terénu (les, město apod.)
- práce v sutinách
- fyzická a psychická odolnost psa
- spolupráce psovod – pes

8. Jaké jsou nejčastější problémy při výcviku záchranářského psa? (Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- nedostatek času psovoda
- nedostatek financí
- náročnost terénu
- nepříznivé počasí
- nálada/psychická pohoda psovoda
- stres psa
- jiná (prosím uveďte)

9. Byl/a jste někdy nasazen/a při pátrání po pohřešované osobě? (Vyberte jednu odpověď)

- ano
- ne

10. V jakém prostředí jsou záchranářští psi nejčastěji nasazováni? (Vyberte jednu odpověď)

- lesní terén
- městské prostředí
- sutinové oblasti
- jiná (prosím uveďte)

11. Jaké jsou nejčastější problémy při hledání pohřešovaných osob? (Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- nepříznivé počasí
- únava psa
- rušivé podněty v prostředí
- náročný terén
- nevhodné rozhodování psovoda při zásahu
- jiná (prosím uveďte)

12. Myslíte si, že je v České republice dostatečná podpora záchrannářské kynologie?
(Vyberte jednu odpověď)

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

13. Jak by se podle vás mohl zlepšit výcvik záchrannářských psů?

Sem napište svou odpověď...

14. Jak by se podle vás mohlo zlepšit nasazení záchrannářských psů při pátrání?

Sem napište svou odpověď...